

ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Първо заседание

Вторник, 10 декември 1957 г.

(Открито в 15 ч.)

В 15 ч. в заседателната зала влизат председателят на Министерския съвет д-р. Антон Югов, първият секретар на ЦК на БКП д-р. Тодор Живков и членовете на Министерския съвет и Президиума на Народното събрание.

Председател Фердинанд Козовски: *(Звъни)* Другарки и другари народни представители! В залата присъствуват повече от половината народни представители, който брой е необходим, за да може Народното събрание да заседава.

Откривам днешното заседание на Народното събрание, свикано на девета извънредна сесия с указ № 493 от 30 ноември 1957 г. на Президиума на Народното събрание.

Обявявам деветата извънредна сесия на Второ Народно събрание за открита.

За разглеждане от настоящата сесия в Бюрото на Народното събрание са постъпили следните въпроси:

1. Законопроект за Държавния народностопански план за 1958 г.

2. Отношение към Обръщението на Върховния съвет на Съветския съюз от 6 ноември 1957 г. до парламентите на всички страни и

3. Законопроект за одобряване на указите и решението, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 6 ноември до 9 декември 1957 г.

Бюрото предлага тези въпроси да бъдат включени в дневния ред на настоящата сесия и да бъдат разгледани по реда, както бяха прочетени.

Има ли друго предложение?

Обаждат се: Няма.

Председател Фердинанд Козовски: Няма.

Моля другарите народни представители, които са съгласни с предложението на Бюрото, да вдигнат ръка. Мнозинство, приема се.

Пристъпваме към точка първа от дневния ред:

Разглеждане на законопроекта за Държавния народностопански план за 1958 г.

Бюрото предлага мотивите и текстът на законопроекта да не се четат. Има ли друго предложение?

Обаждат се: Няма.

Председател Фердинанд Козовски. Няма.

Които от другарите народни представители са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Приема се.

(Съгласно чл. 28 от Правилника за вътрешния ред на Второ Народно събрание поместват се мотивите и законопроектът, както са внесени за разглеждане:

М О Т И В И

към законопроекта за Държавния народностопански план за 1958 г.

Другарки и другари народни представители! Съгласно чл. 17, точка 6 от Конституцията на Народна република България изработеният законопроект за Държавния народностопански план за 1958 г., обсъден и одобрен от Централния комитет на Българската комунистическа партия и Министерския съвет, се внася в Народното събрание, за да бъде разгледан и утвърден. В предлагания държавен народностопански план е включен с известни поправки и утвърденият с указ № 296 от 27 юли 1957 г. план за развитието на селското стопанство по изкупуването на селскостопанските суровини и продукти, новите насаждения на трайните култури и общия обем на селскостопанските работи за извършване с механически двигатели на МТС, ТКЗС и ДЗС за 1958 г. общо за страната и по окръзи.

Проектопланът е разработен на базата на предварителните разчети за развитието на народното стопанство през третата петилетка 1958—1962 години. В него са отразени мероприятията за по-нататъшното развитие на страната и за повишаване на жизненото равнище на трудещите се, провеждани въз основа на решенията на Априлския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия и всички последващи решения на партията и правителството.

С проекта се осигурява по отрасли следното развитие на народното стопанство през 1958 г.:

а) По капиталните вложения

Общият обем на лимитните капитални вложения, без строителството на ТКЗС и индивидуалното и кооперативното жилищно строителство, възлиза на 3999,6 млн. лв. Проектът е съобразен с финансовите възможности на страната. Това е максималният обем капитални вложения, които народното стопанство може да поеме през 1958 г. В тези граници лимитните капитални вложения са насочени към осигуряване срочното завършване на започнатите обекти и започване на нови обекти при съблюдаване на принципа за най-голяма концентрация и целенасоченост на средствата. За голямата концентрация на средствата говори фактът, че само за 50 надлимитни обекта се определят около 40% от общия обем на капиталните вложения.

От общия обем на капиталните вложения за промишлеността се предвижда 61,7% или 2468,1 млн. лв. срещу 2186,5 млн. лева по очакваното изпълнение за 1957 г. Основната част от тези средства — 79,6% — са предназначени за развитието на тежката промишленост. От тях най-голям е дялът на електроизграждането — 20,3%, следван от средствата за черната и цветната металургия, геологопроучвателните работи, каменноуглената промишленост, химическата промишленост, машиностроенето и металообработването.

За по-нататъшното развитие на селското и горското стопанство се определят 460,7 млн. лева или 11,5% от общия обем на капиталните вложения, които са предназначени главно за увеличаване на механизацията, както и за подобряване на базата за развитието на останалите агро и зоотехнически мероприятия. Освен това за строителството, за развитието на трайните насаждения и за покупка на добитък в ТКЗС се осигуряват държавни кредити в размер на около 320 млн. лева.

За по-нататъшното развитие на транспорта и съобщенията в съответствие с развитието на другите отрасли на народното стопанство се определят 498,8 млн. лева или 12,5% от общия обем на капиталните вложения.

За културно-битовото строителство са предвидени 446,4 млн. лева или 11,1% от общия обем на капиталните вложения. Предвижда се строителство на болници, водопроводи, канализации и други културно-битови мероприятия. Намаляват се държавните капитални вложения за жилищно строителство, като за сметка на това е предвидено да се увеличи кредитирането на индивидуалното и кооперативното жилищно строителство на 250 млн. лева срещу 200 млн. лева по очакваното изпълнение за 1957 г.

С така определения и разпределен по отрасли обем на капиталните вложения се предвижда през 1958 г. да бъдат въведени в действие: електропроизводствени мощности в размер на 121 000 кв, в това число водноелектрическата централа „Пе-

щера“ и последната турбогрупа от разширението на ТЕЦ „Република“; каменовъглени рудници с обща средногодишна мощност за добив на 2 110 000 тона; частично флотационната фабрика „Устрем“ с 250 т/24 ч., разширението на флотационната фабрика „Рудозем“ — 300 т/24 ч., Медодобивният завод с 8 хил. т мед годишно, 31 хил. т сярна киселина годишно, частично разширение на Оловно-цинковия завод в Кърджали с 8 хил. т олово и частично разширение на оловнодобивната фабрика „Курило“ с 2 хил. т олово годишно; втората доменна пещ с мощност 117 хил. т чугун годишно; циментовият завод в с. Река Девня — с мощност 400 хил. т цимент годишно; заводът за автотракторни резервни части; частично разширението на Химкобината в Димитровград с 28 000 тона годишно амоняк; мощности за производство на 700 хил. броя трикотажи и 1000 хил. чифта чорапи годишно; винарски изби за около 28 500 000 литра вино; тютюневи складове за 4600 тона тютюн, разширението на пивоварната фабрика в Пловдив за 6 000 000 литра пиво; разширенията на 4 захарни фабрики с мощност за преработка на 350 т цвекло за 24 часа; ще бъдат построени съоръжения само с държавни средства за около 158,7 хил. дк нови поливни площи; за нуждите на селското стопанство ще бъдат доставени около 2416 трактора, приравнени към 15 к. с., и 1090 комбайна; държавният жилищен фонд ще бъде увеличен с около 112 639 кв. метра нова жилищна площ.

Предвижда се да започне строителството на листопрокатния цех при МЗ „Ленин“; разширението на Вагостроителния завод — Бургас, Слаботоковия завод — София, Кабелния завод — Бургас, и електрокабелната фабрика в Севлиево; нов циментов завод във Врачанско; разширението на содовия завод в с. Река Девня; ВЕЦ „Росица II“ с мощност 3000 кв, 6 нови трафостанции и 8 нови електропровода; напоителни системи — „Хаджидимитрово“ — Свищовско, „Нови пазар“ — Новопазарско, „Овчи кладенец“ — Ямболско, и др.

6) По промишлеността

Общият обем на промишлената продукция за цялата промишленост по сравними цени се предвижда да се увеличи с 11,3% спрямо очакваното изпълнение за 1957 г., в това число в републиканската промишленост — с 11,1%, в местната промишленост — с 12% и в кооперативната промишленост — с 12,1%.

Прирастът на промишлената продукция за 1958 г. се обезпечава главно от по-пълното използване на съществуващите производствени мощности. От общия прираст около 76% са за сметка на по-доброто използване на действащите мощ-

ности и около 24% — от мощностите, които са въведени през 1957 г. и ще се въведат през 1958 г.

С много малки изключения промишлената програма е разчетена на базата на пълно използване на производствените мощности, а за редица производства от химическия, текстилния и други отрасли се предвижда провеждане на допълнителни мероприятия за преодоляване на тесните места и разширяване на производството. Такова е положението с производството на сярна киселина, широки памучни тъкани, камгарни прежди и тъкани, плоско стъкло, тухли, керемиди и др.

В сравнение с очакваното изпълнение за 1957 г. не се предвижда изменение на съотношението между производството на средства за производство (група А) и производството на предмети за потребление (група Б). Това е вследствие на малкото увеличение на продукцията на каменовъглената промишленост (предвижда се да се оползотворят около 250 хил. т кафяви и 305 хил. т лигнитни каменни въглища — наличност в производителите и консуматорите), на дърводобивната и дървообработващата промишленост (предвижда се строг режим на икономии на дървесина) и до известна степен на целулозно-книжната промишленост и промишлеността за строителни материали (липса на капацитет). Основните отрасли на тежката промишленост обаче се предвижда да нарастнат значително: електропроизводството — с 13%, черната металургия — със 17,2%, цветната металургия — с 12,9%, машиностроенето и металообработването — с 19,4%, химическата промишленост — с 21,9%.

Предвиденото производство на електроенергия и каменни въглища задоволява напълно нуждите на страната. За населението се определят с 5% повече топливо, приравнено към условно гориво, и електроенергия, заедно с тази за културно-битовите нужди — с 11% повече в сравнение с 1957 година.

Значителният растеж на цветната и черната металургия обезпечава производството на 280 хил. т железни руди, 81 хил. т чугун, 204 хил. т стомана, 126,5 хил. т валцовани черни метали, 8000 т цинк, 24 600 т олово, 5750 т мед.

Продукцията на машиностроителната и металообработващата промишленост в сравнение с очакваното изпълнение за 1957 г. се увеличава с 19,2%. Големият ръст на програмата идва до известна степен от увеличаване производството на предвидените за износ машини, като електромотори, трансформатори, електрокари, стругове, прикачни комбайни, кораби, вагони и други. През 1958 г. се предвижда да се подобри качеството и да се намали чувствително разходът на метал чрез конструктивни изменения на редица машини, между които зърнокомбайните „Димитровец-210“, струговете С-11, бормашините и други. Предвижда се също така в машиностроенето

да бъде усвоено производството на нови видове машини, като дизелов мотор 125 к. с. с 2200 об./м, 4-цилиндров дизелов мотор 60 к. с. с въздушно охлаждане, открити саморазтоварващи се вагони нова серия, силови трансформатори за работа при тропически климат и други нови машини.

В проектопланна се предлага общият обем на химическата промишленост да се увеличи с 24,1%. Предвижда се в химическата промишленост да бъдат произведени 162 хил. т азотни торове, 96 хил. т фосфорни торове, 96,8 хил. т калцинирана сода, 76,5 хил. т сярна киселина, 13,8 хил. т сода каустик, 11 хил. т син камък.

С проектопланна се предлага значително увеличение на производството на стоки за народно потребление, като се предвиждат и съответни мероприятия за подобряване на качеството и разширяване на асортимента на същите. За производството на каучукови обувни изделия например се предвиждат нови рецептури с увеличени норми за употреба на естествен каучук; за редица памучни и вълнени тъкани се предвижда да бъдат разработени нови постановки, които увеличават трайността на тъканите.

За местната и кооперативната промишленост се предвижда значително увеличаване употребата на местни суровини, индустриални и други отпадъци и разширяване дейността за извършване на промишлени услуги на населението.

в) По селското и горското стопанство

Обемът на селскостопанската продукция по сравними цени 1955 г. се предвижда да нарастне през 1958 г. с 9,2% в сравнение с очакваното изпълнение за 1957 г., в това число от растениевъдството — с 10,3%, и от животновъдството — със 7,1%. Този обем е съобразен с възможностите на нашето селско стопанство и с проведената от партията и правителството линия за повишаване заинтересуваността на селскостопанските производители от увеличаване на производството.

В проектопланна се предвижда през 1958 г. производството на пшеница да достигне 2297 хил. т, царевица — 1326 хил. т, слънчогледово семе — 241 хил. т, неомоганен памук — 45 хил. т, ориенталски тютюн — 70 хил. т, месо в живо тегло — 406 хил. тона, мляко (без избозаното) — 894 млн. л.

За някои по-важни култури предвиждаме средните добиви от декар и средната продуктивност от глава добитък да достигнат: пшеница — 163 кг, царевица — 170 кг, слънчогледово семе — 117 кг, памук — 68 кг, ориенталски тютюн — 75 кг, млеконадой от една крава — 1000 л, настриг на вълна от една овца — 2 кг и 110 грама.

За осигуряване на предвидените с проектопланна добиви и продукция освен взетите вече решения и набелязани мероприятия

тия се предвижда значително разширяване на механизацията на всички селскостопански работи, увеличаване на торенето с изкуствени и естествени торове, значително увеличаване на поливните площи и други агротехнически мероприятия. Основният машинен парк в селското стопанство в края на 1958 г. ще достигне над 28 500 трактора, приведени към 15 к. с., над 5400 комбайна; през годината на селското стопанство ще бъдат доставени около 351 хил. т изкуствени торове или с 98 хил. т повече от 1957 г.

От общия обем на селскостопанската продукция се предвижда около 39,4% да бъде изкупена от държавните и кооперативните изкупувателни организации и около 7,9% да бъде реализирана на кооперативния пазар. В проектоплана се предлага значително увеличение на изкупуването по пределни цени на зърнените храни, слънчогледа, фасула, месото, млякото и вълната. Това положение повишава изискванията към министерствата и ведомствата — изкупуватели, които трябва да мобилизират всички сили за срочно изпълнение на плана за изкупуване по пределни цени.

Проектопланът за сечта на горите е разчетен съобразно с нуждите от дървен материал за промишлеността, строителството и населението. Предвижда се най-икономично и пестеливо изразходване на дървесината във всички отрасли на стопанството. За задоволяване на нуждите ще бъдат внесени около 60 хил. м³ иглолистни дъски. Въпреки това размерът на иглолистната сеч надвишава допустимото годишно ползване с около 90 хил. куб. метра стояща маса, а широколистната високостеблена сеч — с около 50 хил. куб. м.

г) По транспорта и съобщенията

Предвидената програма на транспорта и съобщенията е съобразена с нарастващите нужди на стопанството и населението от превози. Изпълнението на програмите по отделните видове транспорт е обезпечено със съответно увеличение на подвижния състав. Освен това в проектоплана се предвижда значително подобрене на основните експлоатационни показатели в железопътния, автомобилния и водния транспорт.

д) По стокооборота на дребно

Проектопланът по стокооборота на дребно, който нараства с 9,7%, е съобразен с ръста на покупателните възможности на населението. На тази основа се предвижда съответно разширение на търговската мрежа и мрежата на общественото хранене. По-малкото увеличение на продажбите на хранителните стоки в сравнение с ръста на нехранителните е резултат на значителния ръст на общественото хранене в работническите и учредженските столове, на повишаване търсенето на ре-

дица стоки с културно-битово предназначение и до известна степен на недостатъчните ресурси от някои хранителни стоки, като месо и олио.

е) По просветата, подготовката на кадри, здравеопазването и комуналното стопанство

Предвижда се увеличение на броя на постъпващите във висшите учебни заведения, техникумите и средните специални училища с оглед да се осигурят необходимите специалисти за всички клонове на народното стопанство.

За да се задоволят по-пълно нарастващите нужди на селското стопанство от средни специалисти, в проектоплана се предвижда през 1958 г. да бъдат трансформирани 10 общообразователни гимназии в селскостопански техникуми.

За подобряване комуналното обслужване на населението се предвижда да бъде построена около 513 км нова водопроводна мрежа, да се открият нови 40 бани и 15 хотела, да се проведат редица мероприятия за подобряване на комуналния транспорт в селищата.

През 1958 г. се предвижда лекарските длъжности да се увеличат с 683. Новите длъжности са съобразени с леглата в лечебно-профилактичните заведения, които ще бъдат открити през 1958 г.

Другарки и другари народни представители, моля да одобрите предложения законопроект за Държавния народностопански план за 1958 г. и да го гласувате.

Председател на Държавната планова комисия: **Р. Христозов**

ЗАКОНПРОЕКТ

за Държавния народностопански план за 1958 г.

РАЗДЕЛ ПЪРВИ

1. Въз основа на чл. 17, точка 6 от Конституцията на Народна република България Народното събрание утвърждава Държавния план за развитие на народното стопанство на Народна република България през 1958 г. с обозначените в този раздел основни показатели:

I. По капиталното строителство

2. Общият обем на лимитните капитални вложения за републиката през 1958 г. се определя на 3999,6 млн. лева.

3. С цел да се осигури по-нататъшно увеличаване на производството на основните и важни за народното стопанство суровини, материали и горива, на електрическа енергия и предмети за народно потребление само за промишлеността се определят 2468,1 млн. лева от общия обем на капиталните вложения, в това число: за електроизграждането — 501,4 млн.

лева, за каменовъглената промишленост — 218,4 млн. лева, за рудодобива, черната и цветната металургия — 365,2 млн. лв.; за леката промишленост — 304,7 млн. лева; за хранителната промишленост — 198,5 млн. лева; за геологопроучвателните работи 310 млн. лева.

4. За осигуряване на по-нататъшното планомерно развитие на селското стопанство чрез увеличаване на добивите от растениевъдството, броя и продуктивността на селскостопанските животни, както и за развитието на горското стопанство определят се 460,7 млн. лева от общия обем на капиталните вложения.

Освен това за строителството и развитието на трайните насаждения в трудово-кооперативните земеделски стопанства се осигуряват 320 млн. лева държавни кредити.

5. За развитието на транспорта и съобщенията се определят 498,8 млн. лева от общия обем на капиталните вложения.

6. За културно-битово строителство се определят 446,4 млн. лева от общия обем на капиталните вложения.

7. През 1958 г. да се въведат в действие следните по-важни мощности и обекти: електропроизводствени мощности в размер на 121 000 кв. в това число водноелектрическата централа „Пещера“ и последната турбогрупа от разширението на ТЕЦ „Република“; каменовъглени рудници с обща годишна мощност за добив на 2 110 000 тона въглища; частично флотационната фабрика „Устрем“ с капацитет 250 т/24 ч., разширението на флотационната фабрика „Рудозем“ — с капацитет 300 т/24 ч., медодобивният завод с годишно производство 8 хил. т мед, 31 хил. т сярна киселина; разширение на мощностите за производство на олово с около 10 хил. т годишно; втората доменна пещ с мощност 117 хил. т чугун годишно; заводът за автотракторни резервни части; циментовият завод в с. Река Девня с годишно производство 400 хил. т цимент; частично разширение на Химкомбината в Димитровград с 28 000 т годишно амонак; винарски изби за около 28 500 000 литра вино; разширение на пивоварната фабрика в Пловдив за 6 000 000 литра пиво; тютюневи складове за 4600 тона тютюн; нови поливни площи около 158,7 хил. дк само с държавни средства; 2416 трактора, приравнени към 15 к. с., и 1090 комбайна.

8. За насърчаване и подпомагане на кооперативното и индивидуалното жилищно строителство Българската инвестиционна банка да раздаде заеми в размер на около 250 млн. лв.

II. По промишлеността

9. Общият обем на продукцията на републиканската, местната и кооперативната промишленост по фабрично-заводски цени към 1 април 1956 г. да нарастне с 11,3% в сравнение с очакваното изпълнение за 1957 г.

10. По основни министерства и ведомства промишлената продукция по фабрично-заводски цени към 1 април 1956 г. се увеличава в сравнение с очакваното изпълнение за 1957 г., както следва:

Министерство на електрификацията и водното стопанство	с 12,9%
Министерство на тежката промишленост	с 15,5%
Министерство на леката промишленост	с 11,3%
Министерство на транспорта и съобщенията	с 10,4%
Министерство на хранителната промишленост	с 10,7%
Министерство на строежите и строителните материали	с 2,1%
Централен кооперативен съюз	с 19,3%
Централен съюз на трудово-производителните кооперации	с 9,8%

11. Производството на някои по-важни промишлени изделия в натурално изражение да достигне:

Електрическа енергия	2954,5 млн. квч.
Каменни въглища	11 964 хил. т
Обикновено валцовани черни метали	126,5 хил. т
Зърнокомбайни	1300 броя
Тракторни плугове	2898 броя
Товарни вагони	1504 броя
Цимент	876 хил. т
Метални кревати	120 000 броя
Памучни тъкани	162 000 хил. м
Вълнени тъкани	13 500 хил. м
Зеленчукови консерви	86 800 тона
Плодови консерви	79 870 тона
Сирене и кашкавал	29 810 тона
Месо	111 710 тона
Захар	149 000 тона
Манипулиран ферментиран тютюн	62 200 тона

III. По селското и горското стопанство

12. Общата продукция от селското стопанство по сравними цени 1955 г. да се увеличи с не по-малко от 9,2% в сравнение с очакваното изпълнение за 1957 г.

13. Обемът на селскостопанските работи, които ще се извършват с механични двигатели от МТС и ДЗС, да достигне не по-малко от 113 млн. декара мека оран.

14. Да се засадят около 323 хил. декара нови трайни насаждения върху самостоятелна площ.

IV. По транспорта и съобщенията

15. В сравнение с очакваното изпълнение за 1957 г. обемът на превозната работа на транспорта в тонкилометри да се увеличи: за жп. транспорт — с 4,2%, за автомобилния транспорт за общо ползуване (УАТ и СОАТ) — с 2,5%, а приходите от водния транспорт — с 6,8%.

16. Времето за оборота на товарните вагони да не надвишава 75 часа; да се увеличи средната брутна тежина на товарните влакове в сравнение с очакваното изпълнение за 1957 г. с 11 тона, като достигне не по-малко от 795 тона.

V. По стокооборота

17. В сравнение с очакваното изпълнение за 1957 г. обемът на стокооборота на дребно по текущи цени да се увеличи с 9,7%, а продажбата на по-важните стоки — както следва: ориз — с 10,6%, фасул — със 7,7%, стерилизирани зеленчукови консерви — с 15,6%, месо и месни произведения — с 6,9%, растителни и животински мазнини — със 7,2%, захар — с 12,2%, захарни изделия — с 5,9%, памучни тъкани — с 13,7%, вълнени тъкани — с 6,2%, копринени тъкани — с 8,6%, обувки — с 8,3%, радиоапарати — с 16,7%, мебели — с 16,7%, каменни въглища — с 20%, сода каустик — с 33,3%, цимент — с 19,2%.

VI. По подготовката на кадри, здравеопазването и комуналното стопанство

18. Броят на новопостъпващите във висшите учебни заведения за редовно и задочно обучение се определя на 10 350 души.

19. Броят на новопостъпващите в дневните и вечерните техникуми и средните специални училища за редовно и задочно обучение в тях се определя общо на 19 600 души.

20. Броят на леглата в здравните заведения да се увеличи с 1860.

21. Да се прокарат нови водопроводи с дължина не по-малка от 513 км.

VII. По производителността на труда и снижение на себестойността

22. Да се увеличи производителността на труда през 1958 г. в сравнение с очакваното изпълнение за 1957 г., както следва: за промишлеността общо с 6,8%, в това число за републиканската промишленост — с 5,5%, за строителството — с 4,3%, за транспорта — с 3,4%, за търговията — с 3,9%.

23. Да се снижи себестойността на промишлената продукция с 2,4%, в това число за републиканската промишленост — с 2,4%; в държавния сектор на селското стопанство: в МТС — с 2,8%; в ДЗС — с 3,3%; на превозите — с 2,8%; да се снижи стойността на строително-монтажните работи — с 6,8%; да се снижи издръжката на обращението в търговията — с 5,4%.

РАЗДЕЛ ВТОРИ

Осигуряване изпълнението на плана

24. Общото ръководство и контрол за правилното и своевременно изпълнение на плана се възлага на Министерския съвет.

25. За осигуряване изпълнението на плана Министерският съвет взема решения, издава наредби и провежда мероприятия, които са задължителни за всички.

26. Министерският съвет или упълномощен от него орган извършва промените, които се налагат в процеса на изпълнението на плана.

27. Утвърждава се Указът за развитието на селското стопанство през 1958 г. с промените в плана за селското стопанство, направени по настоящия закон.

28. Утвърденият народностопански план влиза в сила от 1 януари 1958 г.

29. Изпълнението на настоящия закон се възлага на председателя на Министерския съвет.)

Давам думата на председателя на Държавната планова комисия др. Руси Христозов да докладва по законопроекта.

Председател на ДПК Руси Христозов: (От трибуната)

Другарки и другари народни представители! Внесеният за разглеждане и утвърждаване от Народното събрание проект на народностопанския план за 1958 г. беше грижливо подготвян в продължение на дълго време. Подготовката на проекта започна от самите предприятия, където партийните, профсъюзните и стопанските ръководства заедно с работническите колективи разработиха своите проекти и ги изпратиха в управленията, централните ведомства и министерствата. Въз основа на тях министерствата и ведомствата разработиха и изпратиха в Държавната планова комисия своите проекти.

Едновременно с това Държавната планова комисия още от началото на годината започна изработването на свой вариант

на проектоплана за 1958 г. Към 15 август, когато министерствата и ведомствата изпратиха своите проекти, Държавната планова комисия беше завършила вече предварителния вариант на проектоплана.

През втория етап на работата върху проекта, започнала след 15 август, се извърши преработката на изработения от Държавната планова комисия първоначален проект въз основа на представените от министерствата и ведомствата проекти. Тази преработка беше извършена чрез съвместно обсъждане между специалистите на Държавната планова комисия и специалистите на съответните министерства и ведомства. При тези обсъждания бяха привлечени специалисти от Министерския съвет, Централния комитет на партията и научно-изследователските институти.

Проектопланът е изработен с най-активното участие на широк кръг производственици, специалисти, научни работници, партийни, профсъюзни и административни ръководители.

При изготвянето на проекта се е изхождало от постигнатите досега успехи в отделните отрасли на народното стопанство, от очертаващото се изпълнение на плана за настоящата 1957 г., от възможностите за по-нататъшното развитие на народното стопанство чрез по-пълно мобилизиране на производителните сили на страната.

Съставеният по такъв начин окончателен проект на народностопанския план за 1958 г. беше разгледан и одобрен на съвместно заседание на Централния комитет на партията и Министерския съвет, състояло се на 6 декември т. г.

I

ПО ОЧЕРТАВАЩОТО СЕ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАНА ЗА 1957 Г. И ПЛАНА ЗА ВТОРАТА ПЕТИЛЕТКА

Другарки и другари народни представители! През настоящата 1957 г. приключва един крупен етап от нашето развитие — завършва изпълнението на нашата втора петилетка.

За да се прецени дали внесеният в Народното събрание проектоплан за 1958 г. отразява правилно възможностите за по-нататъшното развитие на нашето народно стопанство, необходимо е да се знае изходната база, т. е. да се знае очертаващото се изпълнение на плана за настоящата 1957 г. и Директивата за нашата втора петилетка.

Отчетните данни за изминалите четири години и единадесетте месеца от настоящата година показват, че нашата втора петилетка по основните решаващи отрасли успешно се изпълнява.

Планът за общата продукция на цялата промишленост за 1957 година се очаква да бъде изпълнен 105,2%, в това число

за републиканската промишленост — 104,8%, за местната промишленост — 103,5% и за кооперативната промишленост — 109,7%.

Обемът на продукцията на цялата промишленост през 1957 г. в сравнение с 1952 г. се очертава да се увеличи с около 74% вместо с 60%, както беше предвидено в Директивата за втората петилетка, или с едно преизпълнение от около 14%. В ценово изражение по съпоставими цени от 1939 г. обемът на промишлената продукция нараства от 77 милиарда и 660 милиона лева през 1952 г. на около 135 милиарда лева през 1957 г. Само преизпълнението на петилетката по промишлеността, възлизащо на около 11 милиарда лева, се равнява на около 60% от довоенното производство.

Както е известно, в началото на петилетката и особено през 1954 г. населението, а до голяма степен и промишлеността, изпитваха остра нужда от електроенергия и каменни въглища. През същата година промишлеността работеше нередовно, а на населението се доставяха в ограничено количество електроенергия и въглища. Поради това една от главните задачи в областта на промишленото развитие, която Шестият конгрес на партията постави, беше да се осигури бързо развитие на електропроизводството и каменовъглената промишленост с оглед не само да се преодолее изоставането им зад бързо растящите нужди на народното стопанство, но и да се създадат някои резервни мощности, чрез които по-нататък да се гарантира несмущаваното развитие на останалите отрасли и пълно задоволяване нуждите на населението.

Сега в края на петилетката положението се коренно измени. Производството на електроенергия се увеличи от 1 милиард и 352 милиона киловатчаса на около 2 милиарда и 640 милиона киловатчаса, или с 95%. Добивът на каменни въглища за същия период нарасна от 7 410 000 тона на около 11 886 000 тона, или с 60,4%.

За изтеклите 5 години нашата страна постигна големи успехи в областта на металургията, машиностроенето и химическата промишленост. И за трите отрасли директивата за 1957 г. е далеч преизпълнена.

През 1957 г. нашата страна се очаква да произведе около 116 000 тона черни валцовани метали, с които нуждите на народното стопанство се задоволяват на около 1/3 от местно производство.

Особено голямо нарастване отбелязва цветната металургия. Построиха се редица флотационни фабрики, влезе в действие Оловно-цинковият завод, усилено се строи Медодобивният завод, като цехът за син камък към същия вече е въведен в експлоатация.

Производството на концентрати от цветни метали през 1957 г. достигна 305 000 тона срещу 135 000 тона в 1952 г. През 1957 г. ние произвеждаме вече чист метал — около 19 300 тона олово вместо предвидените 15 000 тона по директивата, 7600 тона цинк вместо произведените 4500 тона.

През годините на петилетката се въведе в действие разширението на Химкомбината „Сталин“, бяха построени: Содовият завод „Карл Маркс“, първият етап от завода за суперфосфатни торове и др. През 1957 г. ние вече произвеждаме около 126 000 тона азотни торове, 93 000 тона калцинирана сода и 13 000 тона сода каустик. През настоящата година се очаква да произведем за пръв път около 16 000 тона фосфатни торове и 3500 тона син камък.

През годините на втората петилетка направи също огромен скок в своето развитие и нашето машиностроене. За 5 години производството на машиностроителната и металообработващата промишленост се увеличи около 2,3 пъти. Сега в нашата страна се произвеждат комплектни обогатителни инсталации, кранове до 75 тона, силови трансформатори до 110 киловата и 31 500 киловат-ампера, рентгенови апарати и други електромедицински уреди, прикачни комбайни, товарни кораби до 3200 тона, дизелмотори до 60 конски сили, разни видове стругове, мотоциклети, велосипеди и др.

Развитието на промишлеността през втората петилетка, както беше предвидено в директивата, ставаше чрез преимущественото развитие на тежката промишленост.

Не по-малко обаче са нашите успехи в леката и хранителната промишленост. И за двата отрасли, които произвеждат стоки за народно потребление, директивата се преизпълнява.

Общо производството на стоки за народно потребление се очаква да се увеличи през 1957 г. с около 67% спрямо 1952 г. вместо предвидените по петилетката 47%.

Нашите лека и хранителна промишленост не само увеличила значително обема на своята продукция, но подобриха качеството и разнообразиха асортимента.

Значителни успехи отбелязаха през втората петилетка и останалите отрасли на промишлеността.

През годините на народната власт нашата страна направи огромен скок в своето индустриално развитие. Обемът на промишлената продукция по съпоставими цени през 1957 г. се очаква да нарастне в сравнение с 1939 г. над 7 пъти. Ако сравним бурния растеж на нашата промишленост с развитието на промишлеността в съседните нам капиталистически страни, ще видим, че обемът на увеличението на общото промишлено производство у нас е няколко пъти по-голям в сравнение с то-

зи на Гърция и Турция. При база 100 за 1939 г. увеличението на общото промишлено производство у нас през 1956 г. е 6,7 пъти, в Гърция — 1,9 пъти, а в Турция през 1954 г. е било 2 пъти. За най-важните промишлени произведения на глава от населението ние също сме отишли далеч от тези две съседни държави. Това се вижда от следните данни, взети от статистическите месечни бюлетени на ООН за 1957 г.

	Мяр- ка	България		Гърция		Турция	
		1939	1956	1939	1956	1939	1956
Електроенергия	квч	42	314	38	188	18	64
Въглища	кг	352	1418	19	100	165	326
Цимент	кг	36	113	47	177	16	42
Памучни тъкани	м	5,4	18,7	5,5	10,4	—	6

(за 1955 г.)

Такива бързи темпове в развитието на промишлеността са възможни само когато трудещите се са господари на фабриките и заводите, когато знаят, че всеки успех, постигнат от тях, не отива за обогатяване на отделни личности, а за благото на целия народ. В това е главната причина за постоянно разгръщащия се трудов ентузиазъм на нашата работническа класа, в стремежа на всеки работник днес да знае и да може повече от вчера, а утре да съперничи с първенците.

Втората главна задача, която постави Шестият конгрес на партията, бе да се обезпечи сериозен подем в развитието на селското стопанство, като се преодолее на първо място изоставането в развитието на животновъдството.

В сравнение с 1952 г. селското стопанство постигна значителни успехи както в борбата за повишаване на средните добиви в растениевъдството и средната продуктивност в животновъдството, така и по увеличаване на общия обем на селскостопанското производство. Средно за страната през 1957 г. добивът от декар е повече, отколкото през 1952 г.: за пшеницата и ечемика — с повече от 20 кг, за царевичата — над 2 пъти, за фасула — около 22 кг, за ориза — около 40 кг, за слънчогледовото семе — 33 кг и т. н. За същия период млекодадоят от една крава се очертава да се увеличи от 438 литра на около 900 литра средно за страната, като в трудово-кооперативните земеделски стопанства той е значително по-голям.

„Кооперативният строй в нашето село победи!“ — заяви първият секретар на Централния комитет на Българската комунистическа партия др. Тодор Живков на петата републиканска конференция на ТКЗС. Към края на 1957 г. кооперативните стопанства възлизат на 3158, или 86,5% от подлежащата на коопериране обработваема земя е обхваната от тях.

Тракторният парк в страната през 1957 г. надхвърля 26 000 броя, приведени към 15 конски сили, срещу 12 295 в 1952 г., комбайните достигат 4318 броя срещу 1363 броя. Основните селскостопански работи в ТКЗС през 1956 г. са механизирани, както следва: оран — 84,6%, подметка — 93,5%, сеитба — 75%, брануване — 81,9%, култивиране — 95%, жътва — 44,4% и др. Извършените през 1957 г. от МТС селскостопански работи с механични двигатели са около три пъти повече в сравнение с 1952 г.

През 1957 г. селското стопанство получи около 253 000 тона изкуствени торове при 69 570 тона през 1952 г.

Големи средства отделя държавата и за напояването. През 1957 г. напоятелните площи ще се удвоят в сравнение с 1952 г.

Общият обем на селскостопанската продукция по цени от 1955 г. през 1957 г. е параснал с 29% в сравнение с 1952 г.

В областта на транспорта годишният план и поставената с директивата на Шестия конгрес на БКП задача — да се осигурят нуждите на народното стопанство от превози — се изпълнява успешно.

В резултат на успешното изпълнение на нашата втора петилетка се извършиха съществени структурни изменения в икономиката на страната. През 1939 г. съотношението между продукцията на промишлеността и селското стопанство е било около 25:75 в полза на селското стопанство, а през 1957 г. това съотношение се очаква да бъде около 68:32 в полза на промишлеността. Това показва, че България не е вече изостанала аграрна страна.

Вътре в самата промишленост също се извършиха съществени изменения. Преди 9 септември в общия обем на промишленото производство чувствително преобладаваше продукцията на отраслите на леката и хранителна промишленост. В резултат на провежданата социалистическа индустриализация, на преимуществения ръст на производството на средства за производство в сравнение с производството на предмети за потребление измени се съотношението между тежката и леката промишленост. Докато през 1939 г. това съотношение беше около 23:77 в полза на леката промишленост, през 1957 г. се очертава то да се измени на около 46:54.

Главната задача, която постави Шестият конгрес на партията в развитието на страната през втората петилетка, беше — на основата на развитието на отраслите от материалното производство да се осигури бързо подобряване на материалното и културното благосъстояние на трудещите се.

Предвиденият в петилетката ръст на националния доход се изпълнява.

В изпълнение директивата на Шестия конгрес както абсолютният обем, така и относителният дял на фонда за потребление от националния доход ежегодно расте.

За осъществяване на главната задача, поставена от Шестия конгрес на партията с Директивата за Втория петгодишен народностопански план Централният комитет на партията и правителството, особено след Априлския пленум, проведеха редица мероприятия за подобряване на материалното и културно благосъстояние на трудещите се у нас.

От проведените през последните години последователно шест намаления на единните цени на дребно на стоките за народно потребление, от увеличението на изкупните цени на редица селскостопански произведения, от увеличението на заплатите, семейните надбавки и други мероприятия заедно с гласуваните неотдавна от Народното събрание Закон за пенсиите и измененията на Кодекса на труда трудещите се в страната получават ежегодно допълнително около 9 милиарда и 650 милиона лева в сравнение с 1952 г.

Предвиденият по петилетката ръст на реалната работна заплата и реалните доходи на трудещите се селяни се изпълнява, като само за работниците и служителите реалната работна заплата се увеличава с около 70% вместо предвиденото по директивата 40%.

За непрестанното подобряване благосъстоянието на народа говори и бързото развитие на нашата вътрешна търговия. Покупките от населението в държавната и кооперативната търговия през 1957 г. спрямо 1952 г. се увеличиха с около 98%, или приблизително два пъти, докато по петилетката се предвиждаше това увеличение да възлезе на около 70%.

През последните години и особено напоследък цените на стоките за народно потребление в капиталистическите страни непрекъснато растат, което неизбежно води до инфлация. Посетителите от капиталистическите страни, в това число и представителите на ООН, които идват у нас, живо се интересуват и питат как се борим с инфлацията. Да си признаем ние се затрудняваме да отговорим на тези запитвания, защото у нас не само че няма никакви признаци на инфлация, но покупателната способност на националната монета непрестанно расте. Според данните на статистическия годишник на Международното бюро по труда, докато индексът на цените на дребно към месец юни 1956 г. се е увеличил по отношение на 1952 г. в Гърция на 137,8 и в Турция на 142,3, в същото време в България се е намалил на 71,6.

Такива са, другари и другарки, очертаващите се резултати от изпълнението на плана за 1957 г. и плана за втората петилетка.

II

ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ И ПОКАЗАТЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ОТРАСЛИТЕ ОТ МАТЕРИАЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО ПО ПРОЕКТОПЛАНА ЗА 1958 Г.

В проектоплана за 1958 г. е отразена генералната линия на партията за по-нататъшната индустриализация на страната, за още по-голямо разширяване и укрепване на кооперативния строй на село, за хармонично и с бързи темпове развитие на останалите отрасли на народното стопанство и за по-нататъшно подобряване на материалното благосъстояние и културното равнище на народа.

С проектоплана за 1958 г. сме се стремили да разкрием по-пълно резервите в народното стопанство, да осигурим най-цялостно използване на наличните и новостроящите се мощности, да предвидим най-ефективно разходване на всеки народен лев.

Какви са основните направления на проектоплана за 1958 г., който се внася в Народното събрание за разглеждане и утвърждаване?

1. По развитието на промишлеността

Общият обем на планираната промишлена продукция се предвижда да достигне около 29 715 млн. лева при очаквано изпълнение за тази година 26 688 млн. лева. Ръстът на цялата промишленост за 1958 г. спрямо 1957 г. ще възлезе на 11,6%, а само за планираната — 11,3% срещу 8,1% по плана за 1957 г. За републиканската промишленост този прираст възлиза на 11,1%, за местната — 12% и за кооперативната — 12,1%.

Само набелязаният с проектоплана абсолютен прираст на промишлената продукция от 3027 млн. лева представлява около 80% от целогодишното производство през 1939 г.

През 1958 г. промишлените предприятия в нашата страна за по-малко от 35 работни дни ще произведат повече продукция, отколкото през цялата 1939 г.

Увеличението на промишлената програма за 1958 г. идва главно от по-пълното използване на съществуващите производствени мощности. Около 76% от целия планиран прираст ще се получи от по-доброто използване на мощностите, които са въведени в действие до края на 1956 г., и само 24% — от нови мощности. Докато в капиталистическите страни непрекъснато се увеличава размерът на неизползуваните мощности в почти всички отрасли на тежката и леката промишленост, с изключение на военната промишленост, то у нас, както се вижда, картината е съвсем друга.

С проектоплана за 1958 г. се предвижда значително увеличение в производството на основните отрасли на тежката промишленост, в които се създават най-важните суровини, материали и съоръжения за останалите отрасли, като черната и цветната металургия, химическата промишленост, машиностроителната и металообработващата промишленост, електропроизводството. Производството на средства за производство се предвижда да се увеличи с 11,4% спрямо 1957 г.

Развивайки тежката промишленост като основа на индустриализацията на страната, партията и правителството не отслабват грижите си и за по-бързото развитие на отраслите, произвеждащи предмети за потребление. Общо производството на предмети за потребление за 1958 г. се очертава да нарастне с около 11,3% в сравнение с очакваното за тази година.

Разгръщайки творческите си инициативи, нашите инженерно-технически кадри и цялата работническа класа ежегодно разширяват кръга на произвежданата у нас продукция, като усвояват за производството все нови и нови изделия. През 1958 г. е набелязано да бъдат усвоени дизелови мотори с мощност 125 кс и 2200 оборота в минута, четирицилиндрови дизелови мотори с мощност 60 кс и въздушно охлаждане, силови трансформатори за работа при тропически условия, шевни машини за домакински нужди, акумулатори от оловен прах и редица други изделия. Ще се увеличи в значителни размери производството на мотоциклети и велосипеди.

Предвиждат се мероприятия за значително подобряване качеството на произвежданите в страната изделия. Производството на каучуковите обувни изделия ще става по нови рецептури със значително увеличени норми за употреба на естествен каучук; ще се повиши трайността на автомобилните гуми; за много памучни и вълнени тъкани се предвижда да бъдат разработени нови постановки, с които ще се увеличи трайността на платовете; предвижда се внос на машини за разнообразяване плетките на трикотажа и чорапите и др.

Развитието на отделните отрасли на промишлеността се характеризира със следното:

По производството на електроенергия

С проектоплана се предлага производството на електрическа енергия да достигне 2 милиарда и 954 милиона квч, което е с 314 млн. квч или с около 11,9% повече от очакваното изпълнение за тази година. Само този прираст е с около 50 млн. квч по-голям, отколкото целогодишното производство през 1939 г. През 1958 г. около 38% от електроенергията ще бъде произведена от водните електрически централи. Грамадните средства, които нашата страна вложи за строителството на Баташкия водносилов път, за язовира и ВЕЦ „Студен кладе-

нец" и за другите водноелектрически централи, вече дават своя полезен резултат. А един квч електроенергия от водните централи струва около 2,5 пъти по-евтино, отколкото от термичните централи. С радост трябва да съобщим пред Народното събрание, че за пръв път в края на 1958 г. се очертава да бъдат създадени около 70 хил. квт резервни електропроизводствени мощности или около 11% от всички електропроизводствени мощности в страната.

Предвиденото електропроизводство ще бъде достатъчно не само за пълно задоволяване нуждите на народното стопанство, но и да се увеличи електроенергията за културно-битовите нужди на населението от 410 млн. квч през тази година на 450 млн. квч за 1958 г.

Едновременно със строителството на мощности за електропроизводство се разгръща строителството на електропреносни и електроразпределителни съоръжения. Ще се въведат в действие над 500 км електропроводи.

По производството на каменни въглища

Производството на каменни въглища се предвижда да бъде около 12 милиона тона, т. е. почти на равнището на тази година. Трябва обаче да се подчертае, че тази програма е съобразена напълно с нуждите на промишлеността, транспорта, населението и другите отрасли.

За населението се предвижда да бъдат заделени 1800 хил. тона каменни въглища, които заедно с дървата за горене, приравнени в условно гориво, ще бъдат с около 5% повече от очакваното изпълнение за 1957 г.

Незначителното увеличение на каменовъглената промишленост се дължи на това, че през настоящата година производственият план на същата беше значително преизпълнен и сега ние разполагаме с около 550 хил. тона въглища в производителите и консуматорите в повече от техните нужди. През 1958 г. в каменовъглената промишленост ще разполагаме с известни свободни резервни мощности.

По черната и цветната металургия

Производството на черната и цветната металургия през 1958 г. се предвижда да се увеличи с 13,6%. В сравнение с 1957 г. ръстът за отделните производства е, както следва: производството на чугун ще достигне 75 хил. тона срещу 50 хил. тона през тази година; на черни вадцовани метали — над 126 хил. тона срещу 116 хил. тона; на стомана — над 204 хил. тона срещу 170 хил. тона, на концентрати от цветни метали — над

341 хил. тона срещу 305 хил. тона; на олово — около 25 хил. тона чист метал срещу 19 300 тона, на цинк — 8000 тона срещу 7600 тона, и т. н.

Нашата страна изнася значително количество цветни метали и концентрати от тях. Ако превърнем в метал рудите и концентратите, то заедно с оловото и цинка през следващата година ние ще изнесем не по-малко от 106 хил. тона цветни метали.

Предвиждат се значителни средства за геологопроучвателни работи. При целесъобразно и пестеливо използване на тези средства нашите геоложки кадри ще могат да осигурят с около 8,3% увеличение на промишлените запаси на оловно-цинкови руди и с около 26,2% на медните руди. Пред нашите геоложки работници стои сериозно въпросът бързо да проучват, овладяват и внедряват съвременните геофизични и геохимични методи за насочване на проучванията, сериозно да помислят за подобряване организацията на работата в бригадите и по този начин решително да се поевтини стойността на геолого-проучвателните работи.

За по-нататъшното развитие на черната и цветната металургия се предвижда през годината да продължи усилено строителството на Медодобивния завод, разширението на Оловно-цинковия завод, строителството на втората доменна пещ и листопрокатния цех към ДМЗ „Ленин“ и строителството на редица нови рудници и флотации.

По машиностроителната и метало- обработващата промишленост

През 1958 г. се поставят важни задачи и пред нашата машиностроителна и металообработваща промишленост. Предвижда се производството на този отрасъл да се увеличи с 19,4% спрямо тази година. Разрастването на машиностроителната промишленост се предвижда главно с оглед задоволяването на нашите вътрешни нужди. От цялото производство на машиностроенето за износ се заделят около 15%, и то главно в нашия социалистически лагер.

Нашите машиностроители през последните години постигнаха известни успехи в подобряване качеството на произвежданите машини и в усвояването на нови модели. През 1958 г. се предвижда чрез конструктивни изменения да се подобри качеството и се намали чувствително разходът на метал за редица машини, като зърнокомбайни, стругове, бормашини, електроповдигатели и т. н.

В машиностроенето ние имаме не лоши кадри, които нагрупиха собствен опит. Машиностроителните заводи са снабдени със сравнително добра техника. Но тези кадри и машини все още не се използват задоволително. Наред с постигнати-

те големи и безспорни успехи съществуват и сериозни слабости в работата на машиностроителните предприятия. Трябва да се каже, че нашите конструктори не проучват достатъчно опита и достиженията на останалите страни в областта на машиностроенето, не се учат системно от своя собствен опит и от предложенията на трудещите се, особено от предложенията на рационализаторите, не осигуряват непрекъснат технически прогрес.

По химическата промишленост

При очаквано производство за 1957 г. 775,4 млн. лева, за 1958 г. се предлага продукцията на химическата промишленост да достигне 945 млн. лева или да се увеличи с 21,9%. Това увеличение и за 1958 г. се предвижда да стане главно за сметка на производството на изкуствени торове.

През 1958 г. нашата страна ще произведе не по-малко от 162 хил. тона азотни торове, или с 36 хил. тона повече от тази година, не по-малко от 11 хил. тона син камък. До края на тази година ще влезе в редовна експлоатация заводът за суперфосфат, който вече влезе в действие и дава първите количества произведени торове; през следващата година се предвижда той да произведе около 96 хил. тона фосфатни торове. Значителен ръст се набелязва и за останалите производства на химическата промишленост. Производството на сярна киселина почти се удвоява, на анилинови бои ще се увеличи с около 35%, на карбида — с около 26%. Содовият завод „К. Маркс“ ще произведе през следващата година около 4000 тона калцинирана сода и около 700 тона сода каустик в повече от 1957 г.

По дърводобивната и дървообработващата промишленост

За дърводобивната и дървообработващата промишленост с проектоплана за 1958 г. не се предвижда почти никакъв ръст. Добивът на дървесина е под равнището на 1957 г. В същото време нуждите на народното стопанство от дървени материали за строителство и други нужди растат ежегодно. С непрекъснатия растеж на благосъстоянието на народа потребностите от мебели се увеличават бързо. За 1957 г. в сравнение с 1956 г. мебелното производство се увеличи с около 25%. През 1958 г. търсенето на мебели от населението ще нарастне още повече, поради което се предлага 17,2% ръст на мебелното производство.

В изсичането на горите ние вече сме отишли твърде напред. До 1957 г. сме изпреварили с около 2 години естествените въз-

можности на иглолистните гори. Като се има предвид хищническата експлоатация на горите през времето на буржоазното управление, която доведе до плачевно състояние нашите гори, крайно време е да се пристъпи към сериозно ограничаване на сечта с оглед не само да се приближим към податните възможности на горите, но и да възстановим онова, което досега сме взели в повече. Въпросът е много труден, защото от една страна непрекъснато растат нуждите, а от друга — намаляват възможностите за сеч. Единствен изход от създалото се положение е провеждането на най-решителни и строги мероприятия за икономия на дървесина и главно за внедряване на заместители на дървесина. В тази насока с проектоплана за 1958 г. се предлагат някои мероприятия. Само в строителството предвиждаме разходните норми за иглолистните греди да се намалят с около 9% и за иглолистните дъски със 7,1%, а за широколистните греди и дъски — съответно с около 14% и 11%. Подобно намаление на разходите на дървесина се предвижда за почти всички консуматори. Като заместители на дървесина предвиждаме значително увеличаване употребата на струнобетонни траверси, на центрофутални и железобетонни стълбове, внедряване на железобетонно крепление в галериите, почти изцяло премахване на дървените скели и т. н.

Въпреки тези мероприятия обаче предвиденото с проектоплана използване на горите за 1958 г. надхвърля реалните податни възможности — за иглолистните гори с около 90 000 м³ и за широколистните високостъблени гори — с около 50 000 м³. Към такова превишаване на лесосечния фонд сме отишли и при положение, че за задоволяване нуждите на страната предвиждаме внос на 60 000 м³ иглолистни дъски срещу 20 000 м³ за тази година.

За икономия на дървесината и за още по-широко внедряване на заместители се налага да бъдат предприети допълнителни, още по-сериозни мероприятия.

Борбата за икономии на дървесина трябва да стане общонародна задача. Работниците и инженерно-техническият кадър във всички отрасли на народното стопанство ще трябва сериозно да мислят не само за намаляване на разходните норми при употребата на дървен материал, но и да разгръщат инициативата си и всякъде, където е възможно, да се заменя дървото с друг материал, даже и това да означава известно оскъпяване.

Необходимо е Министерството на земеделието и горите и изпълкомите на народните съвети едновременно с подобряването на грижите за залесяване и опазване на горските насаждения и горите решително да провеждат мероприятия за внедряване на най-бързо растящи дървесни видове.

Производство на строителни материали

През 1958 г. се предвижда програмата на промишлеността за строителни материали да се увеличи с около 6,7% спрямо т. г. Производството на цимент ще възлезе на около 876 000 тона. През тази година ще се завърши строителството на новия циментов завод в с. Река Девня с капацитет около 400 000 тона годишно производство на цимент. Производството на тухли ще се увеличи с 4%, на керемиди — с 14,4%, на вар — със 7,2%.

През 1958 г. ще представлява по-сериозен проблем производството и задоволяването нуждите на населението от керемиди. Въпросът за осигуряване най-пълно използване мощностите на керамичните предприятия през 1958 г. ще стои с особена острота пред Министерството на строежите и строителните материали и изпълкомите на народните съвети.

По леката и хранителната промишленост

Наред с развитието на отраслите на тежката промишленост, с проектоплана се предвижда голямо увеличаване в производството на леката и хранителната промишленост. Общият обем на текстилната промишленост ще се увеличи с 8,8%, на кожарокожухарската и обувната промишленост — със 17%, на шивашката промишленост — с 15%, на каучуковата промишленост — с 14,6%, на стъкларската и порцелано-фаянсовата промишленост — с 15,6%, на хранително-вкусовата промишленост — с 10,7%.

Увеличението на по-главните произведения в леката и хранителната промишленост се набелязва, както следва:

		1957 г.	1958 г.	%
Памучни тъкани	млн. м	151	162	107,3
Вълнени тъкани	млн. м	13,1	13,5	103,1
Обувки	хил. ч	5025	5628	112
Захар	хил. т	123	149	121,1
Манипулиран и ферментирал тютюн	хил. т	46,4	62,2	134,2
Растителни хранителни масла	хил. т	53	60,9	114,9
Плодови консерви	хил. т	55,7	80,2	144
Зеленчукови консерви	хил. т	80,8	86,8	107,5

Може да се каже, че нарастването на производството на леката и хранителната промишленост през 1958 г. е сравнително най-голямо в сравнение с предшестващите години. Това е

необходимо, за да се посрещнат нарасналите потребности и покупателни възможности на населението.

За редица производства на текстилната промишленост, на каучуковата промишленост, на стъкларската и порцеланова-фаянсовата промишленост вече се очертава недостиг на известни мощности.

За да се преодолее този недостиг от мощности и се осигури редовно снабдяване на населението със стоки за народно потребление, се предвижда значително увеличаване на капиталните вложения. С проектоплана по капиталните вложения за леката и хранителната промишленост се заделят общо около 503 милиона лева срещу 283 милиона лева за 1957 г. и 119 милиона лева за 1956 г., или относителният дял на капиталните вложения за леката и хранителната промишленост към всички капитални вложения за промишлеността ще достигнат около 20,4%, срещу 13% за 1957 г. и 8,6% за 1956 г.

По местната и кооперативната промишленост

За по-пълно задоволяване нуждите на населението от стоки за народно потребление и услуги с проектоплана се предвижда стойностният обем на изплетето и занаятчийските услуги през 1958 година за местната и кооперативната промишленост да се увеличи с около 15,4%.

2. По селското стопанство

С проектоплана за 1958 г. се предвижда обемът на селскостопанската продукция по съпоставими цени да се увеличи с около 1 милиард и 300 милиона лева или с 9,2% спрямо 1957 г., която е със сравнително висока урожайност.

Характерното за плана по селското стопанство за 1958 г. е значителното увеличение на изкупуването по пределни цени на зърнените храни, слънчогледа, фасула, млякото, вълната. Изкупуването на набелязаната продукция по пределни цени може да се реализира, тъй като през 1958 г., след като изпълнят задължителните държавни доставки, натуралното заплащане за извършени услуги от МТС и мелниците и всички други задължения към държавата, без изкупуването по пределни цени, се очертава производителите да разполагат с остатъци от тези селскостопански произведения значително по-големи от личните и производствените им нужди. Изпълнението на плана за изкупуването се улеснява и от това, че производителите — трудово-кооперативните земеделски стопанства — сами предлагат своите излишъци от селскостопански произведения.

През 1958 г. се налага голямо активизиране на изкупувателните организации за изпълнение и преизпълнение на плана, тъй като и при този обем на изкупуване, за нуждите главно на промишлеността през 1958 г. ще трябва да внесем значителни количества памук, вълна, кожи и други селскостопански суровини.

Всичко това ни задължава през 1958 г. да водим упорита борба в селското стопанство не само за изпълнението, но и за преизпълнението на плана. Всяко преизпълнение на плана за добив на тютюн, памук, вълна, месо, кожи и др. ще означава повече работа за нашата промишленост, по-добро снабдяване на населението, по-малко разход на чужда валута. Затова са налице всички благоприятни условия. В селското стопанство се крият големи възможности и резерви, за което се говори и на неотдавна проведената V републиканска конференция на ТКЗС.

За осигуряване на предвидената по плана продукция през 1958 г. ще бъдат доставени за селското стопанство нови над 2400 трактора, приравнени към 15 конски сили, 1090 комбайна и редица други селскостопански машини. За наторяване и опазване на селскостопанските култури на селското стопанство ще бъдат предоставени около 351 000 тона изкуствени торове, над 16 000 тона син камък и др. Освен това през 1958 г. се предвижда напояваните площи да се увеличат с нови 320 000 декара, или през следващата година около 10% от обработваемата площ на страната ще бъде вече изкуствено напоявана.

През последните няколко години партията и правителството проведоха редица мероприятия за повишаване на материалния интерес за по-голямо производство в селското стопанство. Беше намален размерът на задължителните държавни доставки за някои произведения и натуралното заплащане за работата на машинно-тракторните станции, бяха отменени задължителните държавни доставки за грозде, ябълки, сини сливи, картофи, овес, сено, краве, биволско и козе мляко, а планинските и други селища със слабо развито зърнено производство се освободиха изцяло от задължителни доставки на зърнени храни. Освен това бяха увеличени изкупните цени на редица селскостопански произведения. След провеждането на тези мероприятия сега главната задача в селското стопанство е да се поведе решителна борба за повишаване производителността на труда, намаляване на производствените разходи, за осигуряване на повече и по-евтина продукция, за подобряване организацията на работата в трудово-кооперативните земеделски стопанства, за превръщането им в рентабилни, високодоходни и богати стопанства, които да осигурят заможен живот на своите членове-кооператори. В това отношение сериозна помощ могат да окажат нашите научно-изследователски институти.

3. По транспорта

С оглед да се задоволят по-пълно нуждите на народното стопанство с проектоплана се предвижда обемът на товарните превози за железопътния транспорт да се увеличи с 4,4%, за автомобилния транспорт за общо ползуване — със 17,1%, за ведомствения автомобилен транспорт — с 9%, и приходите по водния транспорт — с 6,8%.

За осигуряване на необходимата материална база през 1958 г. на транспорта ще бъдат доставени 1636 нови товарни вагона, приведени в двусно изчисление, 545 товарни автомобили и 150 автобуса. Наред с това се предвижда подобряване на почти всички показатели за използването на подвижния състав в транспорта. Средната брутна тежина на товарните влакове се предвижда да се увеличи от 784 тона на 795 тона, средният денонощен пробег на локомотивите във влаково движение — от 267 км на 272 км; предвижда се празният пробег на товарните вагони да се намали от 29,1% на 28,5%.

Досега нашите транспортни работници многократно са доказвали, че имат сили и умение да изпълняват и преизпълняват плана за превозите по всички показатели. През 1958 г. те трябва да мобилизират още повече силите и способностите си за разкриване на съществуващите резерви при използването на парка от локомотиви, вагони, автомобили и кораби.

4. По капиталните вложения

В проектоплана се предлага за капитално строителство да бъдат изразходвани 4 милиарда лева.

В сравнение с 1957 г. обемът на капиталните вложения за 1958 г. е повече с около 500 млн. лева, при най-голям годишен прираст през годините на втората петилетка 340 млн. лева за 1955 г.

Независимо от предложеното увеличение на капиталните вложения, някои от исканията на министерствата, ведомствата и народните съвети не можаха да бъдат напълно удовлетворени. Трябва да доложим на Народното събрание, че голяма част от тези искания са целесъобразни и основателни, тъй като са свързани с увеличаване мощностите в материалното производство или са за по-пълно задоволяване културно-битовите нужди на населението. Финансовите и материалните ресурси на страната обаче не позволяват по-голямо увеличение на капиталните вложения. През последните няколко години партията и правителството проведоха редица мероприятия за подобряване на материалното и културното благосъстояние на трудещите се. Това доведе до увеличаване частта от националния доход, която отива за потребление, и до известно ограничаване на възможностите за по-голямо строителство. По-голямо

увеличаване на обема на капиталните вложения може да доведе до сериозни икономически и финансови затруднения.

С проектоплана по капиталните вложения се осигурява сравнително добра концентрация и целенасоченост на средствата. Само за 50 наддимитни обекти се заделят около 40% от общия обем на капиталните вложения. През годината не се предвижда замразяване на обекти, които в момента са в строеж, а даже се пристъпва към разконсервиране на някои обекти.

Разпределението на предложения обем капитални вложения по основните отрасли на народното стопанство е, както следва:

	1957 г.	1958 г.
Капитални вложения — всичко,	3508	3999,6
в това число:		
1. Промисленост	2186,5	2468,1
Относително тегло	62,4	61,7
2. Селско стопанство	358,7	460,7
Относително тегло	10,2	11,5
3. Транспорт и съобщения	372	498,8
Относително тегло	10,6	12,5
4. Културно-битово строителство	488,5	446,4
Относително тегло	13,9	11,1
5. Друго строителство	102,3	125,6
Относително тегло	2,9	3,2

С предлаганото разпределение се осигурява нормално развитие на материално-производствената база на всички отрасли на народното стопанство.

Около 80% от средствата за промишлеността се насочват за развитие на тежката промишленост. С тези средства през годината ще бъдат завършени и въведени в експлоатация електроцентрали с обща мощност 121 хил. кв. Предвижда се да се въведат в действие каменовъглени рудници с мощност около 2 110 000 тона годишно, мощности за производство на около 10 000 тона олово, втора доменна пещ за производство на 117 000 тона годишно чугун, заводът за автотракторни резервни части край Коларовград, медодобивният завод, редица флотационни фабрики и други обекти.

В областта на леката и хранителната промишленост ще бъдат въведени мощности за производство на 1 000 000 чифта чорапи, винарски изби за около 32,5 млн. литра вино, тютюневи складове, разширение на мощностите за производство на захар, бира, стъкло, порцеланови и фаянсови съдове, трикотаж, тъкани и други.

За около 65 години съществуване при капитализма нашата страна можа да построи само около 100 хил. квт електропроизводствени мощности, които са с 21 хил. квт по-малко от тези, които ние ще въведем в експлоатация само през 1958 г. Знае се, че в миналото нашата страна се славеше със своя цимент, част от който изнасяше, а цялото производство на цимент през 1939 г. е почти два пъти по-малко от мощностите на циментовия завод в с. Река Девня, който ще влезе в действие през 1958 г.

През 1958 г. ще започне строителството на нов циментов завод във Врачанско, целулозно-хартиен комбинат, разширението на Содовия завод „К. Маркс“, на Вагоностроителния завод в Бургас, на електрокабелната фабрика в гр. Севлиево и на редица други обекти в текстилната, каучуковата, стъklarската, хранително-вкусовата промишленост.

Средствата, предвидени за селското стопанство, са предназначени за доставка на селскостопански машини, за изграждане на напоителни площи и корекции на реки, разширяване на оранжерийни площи, строителство на сгради за опазване на селскостопанската техника и друго стопанско строителство.

Освен предвидените средства за държавните капитални вложения, за строителството в ТКЗС през 1958 г. се предвиждат 320 млн. лева държавни кредити. Заедно със средствата от неделимия фонд може да се очаква, че през следващата година в ТКЗС ще бъде извършено строителство за около 700 млн. лева.

Капиталните вложения за транспорта са предвидени главно за увеличаване на подвижния състав, за строителство на пътища, за заздравяване на редица жп. линии и други обекти.

Средствата за културно-битовото строителство се намаляват в сравнение с тази година с около 42 млн. лева, но за сметка на това държавните кредити за индивидуално и кооперативно жилищно строителство се увеличават с 50 млн. лева или общо средствата за културно-битово строителство, които държавата заделя, се предлага през 1958 г. да бъдат на та годишния уровень. Освен това по искане на народните съвети се предвижда в значително по-големи размери да се увеличи строителството на училища, болници, водоснабдяване, читалища и други културно-битови обекти с участие на населението чрез самооблагане.

През годината ще бъдат построени 476 км водопроводи, 35 км канализационна мрежа, училища с 19 070 места, 6 болници с 695 легла, почивни домове, читалища и други обекти.

Въпросът за максималната ефективност на капиталните вложения, за необходимостта да се търси сметка за всеки лев

сега е най-важният в нашето строителство. В това отношение трябва да се вземат мерки както от инвеститорите, така също от проектантите и строителите.

През последните години строителните и проектантските организации в нашата страна натрупаха значителен опит и вече се чувствава подобряване в тяхната работа. Но все пак на много места проектантските и строителните работи се извършват недостатъчно икономично и качествено.

Необходимо е да се обърне внимание на всички проектантски и строителни организации, на всички работници, заети в тях, че нашият народ очаква те да проектират и строят все по-икономично и качествено, да намаляват колкото се може повече сроковете на строителството.

III

ПО МАТЕРИАЛНИТЕ БАЛАНСИ И ВЪНШНАТА ТЪРГОВИЯ

1. По материалните баланси

Предложеното развитие на народното стопанство през 1958 г. за всички отрасли, включително нуждите на населението и износа, се осигурява с необходимите суровини, материали, горива, машини, съоръжения и стоки за широко потребление по-добре, отколкото през 1957 г.

Проектопланът за развитието на народното стопанство през 1958 г. е осигурен с материали и финансови средства.

Материалните баланси са разработени с оглед на най-икономично изразходване на основните суровини и материали, като сме използвали възможностите за задоволяване нуждите на народното стопанство преди всичко с местни суровини и материали.

С изключение на дървените материали осигуряват се необходимите производствени запаси за всички отрасли в рамките на установените нормативи.

Практиката досега показва, че при разработването на проектоплана по материално-техническото снабдяване не могат напълно да се обхванат всички резерви за икономично и пестеливо изразходване на суровините и материалите, не могат предварително да се предвидят всички мероприятия, плод на творческата дейност на трудещите се в процеса на изпълнението на плана. Резервите за икономия на материали по пътя на подобряване технологията, подобряване конструкцията на изделията, намаляване брака, по-доброто използване на разкроечните и отпадъчните суровини и материали, заменяне на вносните и дефицитните материали с местни и недефицитни

такива са големи. Поради това през 1958 г. борбата за икономии на суровини и материали трябва да продължи да заема централно място в общата борба за икономии.

2. По външната търговия

Непрестанният подем на нашето народно стопанство изисква ежегодно да се разширяват икономическите ни връзки с другите страни. През 1957 г. Народна република България поддържа търговски отношения с 63 страни. За 1958 г. се предвижда стокообменът да нарастне в сравнение с тази година около 13%.

През 1958 г. външният стокообмен на нашата страна, както и досега, ще се извършва главно със социалистическите страни, на първо място със Съветския съюз. Между нашата страна, Съветския съюз и народнодемократичните страни се създадоха дружески икономически връзки, които отговарят напълно на жизнените интереси на нашето народно стопанство. Търговията ни със Съветския съюз и останалите социалистически страни е изградена на здрава основа — на основата на взаимопомощта и братското сътрудничество. Външната търговия между народнодемократичните страни, за разлика от търговията между капиталистическите страни, съдействува активно за всестранино разгръщане на производителните сили и за цялостно използване на всички вътрешни възможности на отделните страни, а не за превръщането им в суровинни придатъци. Затова нашата страна непоколебимо и твърдо държи за още по-голямо развитие на икономическото сътрудничество между нас и другите страни от социалистическия лагер и преди всичко със Съветския съюз.

От Съветския съюз и останалите социалистически страни ние получаваме най-важните за развитието на нашата икономика суровини, материали, стоки и съоръжения, като в същото време за тях е предназначена по-голямата част от стоките, които произвеждаме за износ.

През 1958 г. се предвижда от Съветския съюз и страните с народна демокрация да получим машини и съоръжения за 554 млн. валутни лева срещу 436 млн. валутни лева за тази година; кокс — 190 хил. тона срещу 130 хил. тона; черни валцовани метали — 225 хил. тона срещу 207 хил. тона; тръби — 15 400 тона срещу 12 600 тона; естествен и изкуствен каучук — 9340 тона срещу 8920 тона; памук — 12 500 тона срещу 11 600 тона и др.

Около 94% от целия внос от Съветския съюз и народнодемократичните страни е с производствено предназначение, т. е. машини, суровини и материали, което съдействува за разгръщане на производителните сили на нашата страна. Освен

това голяма част от машините и съоръженията, които ще получим за нуждите на промишлеността, строителството и селското стопанство, са на кредит, при извънредно благоприятни условия за нас. От общата сума на кредитите, които ще ползуваме през следващата година, към 78% са от Съветския съюз.

Развитието и разширяването на нашата търговия със Съветския съюз и останалите социалистически страни не означава, че ние ограничаваме и не желаем да поддържаме търговски отношения с капиталистическите страни. Напротив, ние търсим и ще продължаваме да търсим възможности за разширяване на търговските ни отношения с тях, разбира се, на базата на равнопоставеност и взаимната изгода.

Увеличеният стокообмен повишава още повече отговорността на Министерството на търговията и предприятията-производители. През 1958 г. ще трябва да се ликвидират допусканията досега слабости при вноса и износа. Необходимо е износните централи да повишат изискванията към производителите и доставчиците както по отношение на своевременното осъществяване на вноса и износа, така и по отношение на качеството и външното оформяване на износните стоки.

IV

ПО НАЦИОНАЛНИЯ ДОХОД, МАТЕРИАЛНОТО И КУЛТУРНОТО БЛАГОСЪСТОЯНИЕ НА ТРУДЕЩИТЕ СЕ

В резултат на набелязаното развитие на народното стопанство през 1958 г. се очертава националният доход да нарастне с 9,1% в сравнение с очакваното изпълнение за 1957 г. Както и досега, по-голямата част от националният доход — 83%, ще бъде предоставена за потребление от трудещите се. Останалата част от 17% е предназначена за обезпечаване по-нататъшното разширяване на възпроизводството, което ще послужи като основа в бъдеще да се подобрява още повече жизненото равнище и културата на народа.

В съответствие с увеличаването на доходите на трудещите се и техните покупателни възможности се предвижда стокооборотът на дребно през 1958 г. да достигне 18 100 млн. лева, т. е. с 1600 млн. лева, или с 9,7% в повече от очакваното изпълнение за 1957 г. За това увеличение са предвидени необходимите стокови фондове. За продажба на населението се заделят в повече от 1957 година: ориз — с 10,6%, месо и колбаси — с 6,9%, растителни и животински мазнини — със 7,2%, захар — с 12,2%, сирене и кашкавал — с 13%, памучни тъкани — с 13,7%, вълнени тъкани — с 6,2%, копринени тъкани — с 8,6%, обувки — с 8,3%, цимент — с 19,2%, ме-

бели — с 16,7%, и др. За да се осигури по-добро задоволяване на потребностите на населението, през 1958 г. предвиждаме известен внос на стоки, като южни плодове, риба, леки коли, мотоциклети, акордеони и редица други предмети за народно потребление.

Наред с грижата за осигуряване на по-доброто хранене, обличане и снабдяване на населението, предвиждат се мероприятия за по-нататъшното повдигане културата на народа.

Общият брой на учащите се ще достигне около 1307 хил. души, или с 11 050 души повече от 1957 г. Във висшите и полувисшите учебни заведения през 1939 г. в нашата страна са се учили всичко 10 972 студенти, а през учебната 1958/1959 г. техният брой ще бъде около 45 180, т. е. над 4 пъти повече.

Големият напредък, постигнат в областта на образованието в нашата страна, може да се види нагледно от следните сравнителни данни. Докато у нас през 1954 г. на 182 жители се пада един студент, във Франция на 286 жители се пада един студент, в Гърция — на 473 жители, а в Турция през 1952 г. — на 950 жители.

Едновременно с разширяване на образованието правителството и партията полагат големи усилия за подобряване материалната база на учебното дело. Построиха се редица нови учебни заведения, беше значително подобро обзавеждането на учебните кабинети с уреди и помагала. За 1958 г. се предвиждат допълнителни средства за още по-добро обзавеждане на учебните заведения.

Наред с нарастването на производството и подобряването на материалното благосъстояние на трудещите се растат и културните нужди на населението. Това налага ежегодно да се умножава броят на културните заведения, да се увеличава издаването на книги, списания, вестници и др. Броят на театралните заведения от 13 през 1939 г. се увеличи на 48 през 1958 г., а броят на кината от 155 през 1939 г. — на 1300.

През годините на народната власт особено чувствително се увеличиха детските градини. През 1939 г. броят на децата в детските градини е бил едва 12 859, а през 1958 г. той ще надвиши 273 000, т. е. над 21 пъти увеличение.

С проектоплана за 1958 г. се предвижда по-нататъшно подобряване на здравната и медицинската помощ, оказвана на населението. Ще се открият нови 1295 болнични легла, лекарските длъжности ще бъдат увеличени с около 680 и леглата в почивните станции ще нарастнат с около 1700.

За размера на непрестанните грижи по здравеопазването на трудещите се в нашата страна може да се съди от решителното намаление на смъртността в сравнение с такива напреднали и силно развити капиталистически страни като САЩ, Великобритания и Франция.

Смъртност на 1000 жители по данни на статистическия годишник на ООН за 1956 г.:

	1927 г.	1955 г.
САЩ	11,3	9,3
Великобритания	12,5	11,7
Франция	16,5	12,2
България	20,3	9

Докато в капиталистическа България смъртността на населението е била близо два пъти по-голяма от смъртността на населението в САЩ, днес, като резултат от грижите на народната власт, ние сме постигнали резултати, поставящи ни над такива страни като САЩ, Великобритания и Франция.

Както се вижда, по редица показатели, характеризиращи материалния и културния уровень на народа, нашата страна, която беше 500 години под турско робство, достигна и изпревари най-развитите капиталистически страни, които от столетия изграждат своята икономика.

Тези резултати не са случайни. Те са плод на такива важни мероприятия, проведени от народната власт, като даването на безплатна медицинска помощ, рязкото увеличаване броя на лекарите, хигиенизирането на фабриките, предприятията и населените места, повишаването на материалния и културния уровень на населението. През 1954 г. във Франция на един лекар се падат 1100 души, във Великобритания — 2434 души, в САЩ през 1953 г. — 760 души, а в България през 1954 г. на един лекар се падат 751 души.

Докато нашата държава предоставя на гражданите си безплатна медицинска помощ, в капиталистическите страни работникът трябва да се лишава от чувствителна част от своите приходи, за да плати само лекарския преглед.

За по-доброто опазване здравето на нашия народ доприноса извънредно много и провежданите от народната власт мероприятия за благоустрояване и хигиенизиране на селищата. Буржоазните правителства в продължение на около 65 години водоснабдиха всичко 1026 селища, построиха много малко бани, защото повечето от съществуващите към 1944 г. 204 бани са останали от турско време — хамами; както ги наричаме, и канализираха 29 града. При народната власт само за около 13 години бяха водоснабдени над 800 селища, построиха се над 330 нови бани и се канализираха нови 14 града. С проектоплана за 1958 г. се предвижда броят на водоснабдените селища да нарастне със 71 и да се построят нови 40 бани.

При нашата народнодемократична власт животът на народа от година на година става все по-заможен и по-богат и трудещите се могат да отделят средства да си построят нови домове, да обзавеждат по-добре своите жилища. Затова най-

красноречиво говорят данните за ръста на спестяванията и строителството на нови жилища. Така например влоговете в Държавната спестовна каса през 1953 г. са се увеличили с 5,1%, през 1954 г. — с 9,3%, през 1955 г. — с 13,6%, през 1956 г. — с 24%. Още по-чувствително обаче растат влоговете, които населението прави за жилищно строителство. Докато през 1953 г. е имало 5412 вложители с 15,9 млн. лева спестявания, през 1956 г. техният брой се е увеличил на 29 773 вложители с 231,6 млн. лева спестявания, за да нарастнат през деветмесечието на тази година на 36 757 вложители с над 306 млн. лева спестявания.

През годините на народната власт в нашите градове и села се построиха 257 912 нови жилищни сгради с площ 18 680 000 кв. метра, по-голямата част от които са построени с лични средства на населението.

Достигнатите досега безспорни успехи обаче не бива да ни успокояват. В редица наши градове има недостиг на жилища; има още много да се желае по линията на подобряване обзаването; нужно е по-нататък да се увеличи още повече броят на водоснабдените и канализираните селища, да не остане къща в нашата родина без електричество. Но затова са необходими още не малко средства и време.

V

НА БОРБА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ПРЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАНА ЗА 1958 Г., ЗА ОЩЕ ПО-ГОЛЯМ ПОДЕМ В РАЗВИТИЕТО НА НАРОДНОТО СТОПАНСТВО

Другари и другарки, задачите, които се поставят за изпълнение с проектоплана за 1958 г., са напрегнати, но реални и изпълними. В промишлеността, селското стопанство и другите отрасли на народното стопанство има големи резерви и възможности. Изпълнението на плана за тази година и отчетите за минали години показват, че нашата работническа класа и трудещите се селяни, инженерно-техническият кадър, партийните, профсъюзните и административните ръководители в хода на изпълнението на плана разкриват, мобилизират и използват онези резерви, които не са били обхванати с плана, и по такъв начин осигуряват не само изпълнение, но и преизпълнение на плана.

Не може да има никакво съмнение, че и през 1958 г. трудещите се в нашата страна ще разгънат всички свои творчески сили, способности и ентузиазъм, внедрявайки опита на първенците в производството, за да осигурят максимално мобилизиране на производителните сили в страната.

Главните усилия трябва да бъдат насочени към разкриване на възможностите за увеличаване производителността на тру-

да и снижаване себестойността на продукцията, за подобряване нейното качество.

С проектоплана за 1958 г. се предвижда производителността на труда да се повиши в промишлеността с 6,8%, в транспорта — с 3,4%, в строителството — с 4,3%, в търговията — с 3,9%.

По пътя на максималното използване на съществуващите производствени мощности, по-добра организация на производството и труда, по-добро използване на работното време, подобряване на технологията, усвояване и внедряване опита на първенците и рационализаторите в производството могат да се създадат възможности не само да се изпълни, но и далеч да се преизпълни набелязаната производителност на труда в отделните отрасли на народното стопанство.

В проектоплана се поставя като задача себестойността на промишлената продукция през 1958 г. да се снижи с 2,4%, на превозите — с 2,8%, сметната стойност на строително-монтажните работи — с 6,8%, и издръжката на обществото в търговията — с 5,4%. От снижението на себестойността общо в народното стопанство се предвижда да бъде реализирана икономия, възлизаща на около 890 млн. лева.

Това снижение на себестойността може не само да бъде постигнато, но и далеч надхвърлено. Необходимо е обаче още по-упорито да се води и разгръща борбата за икономии на суровини, материали, гориво и енергия при производството на единица продукция.

Планът по промишлеността за 1957 г. се очертава да бъде значително преизпълнен. Това преизпълнение обаче би било още по-голямо, ако не беше допуснато редица предприятия да не изпълняват своя план както по обема на продукцията, така и по останалите показатели. Въпреки общото преизпълнение на плана, поради неизпълнението му от някои предприятия само през третото тримесечие на тази година народното стопанство няма да получи промишлена продукция за около 140 милиона лева и икономия от снижение на себестойността около 50 милиона лева. Това показва, че борбата за изпълнение на плана по всички показатели не е била на необходимата висота във всички предприятия. Зад общото добро изпълнение и преизпълнение на плана обикновено се крие неизпълнението и лошата работа на не малък брой предприятия.

Необходимо е също така да се обърне сериозно внимание за осигуряване ритмичното изпълнение на плана от всички предприятия по месеци и тримесечия. Досега често явление за голям брой предприятия е през третия месец на тримесечието и последното тримесечие на годината да се произвежда значително повече продукция в сравнение с останалите месеци и тримесечия. Преодоляването на шурмовщината в производ-

ството е важно условие за успешното изпълнение на количествените и качествените показатели в плана.

За повишаване производителността на труда и намаляване себестойността на продукцията във всички отрасли на стопанството е необходима ежедневна и упорита борба.

Резерви за преизпълнение на плана има във всеки отрасъл и във всяко предприятие. Задачата се състои в това — те да бъдат разкрити и по-пълно използвани. Борбата за разкриване и използване на съществуващите резерви във всички отрасли на народното стопанство трябва да се разгръща повсеместно и непрестанно, като се постави в центъра на нашето социалистическо съревнование.

Другарки и другари народни представители! Големи и безспорни са успехите, които нашата страна постигна през годините на народната власт в развитието на всички отрасли на народното стопанство и в подобряване условията на живот за нашия народ.

Този небивал подем в икономиката, културата и във всички области на обществения живот би бил невъзможен, ако в нашата страна не беше срината властта на буржоазията, ако не беше премахнат капитализмът и установен социалистическият строй.

Тези невиджани успехи и достижения, които измениха коренно облика на нашата страна, са преди всичко плод на правилната и мъдра политика на Българската комунистическа партия и народното правителство, на ентусиазма и героизма на нашите трудещи се, на неocenимата помощ, оказвана ни постоянно от великия Съветски съюз и братските народнодемократични страни. Без вечната и нерушима дружба и безкористната помощ на Съветския съюз нашите успехи не биха били мислими. Ето защо българският народ стои и в бъдеще ще продължава да стои безрезервно, твърдо и непоколебимо в лагера на мира, демокрацията и социализма, възглавяван от Съветския съюз. *(Ръкопляскания)*

Животът — най-безпристрастният и суров съдник на човешките дела, потвърди по най-блестящ начин правилността на политиката, провеждана от партията и правителството. Начертаната от Петия конгрес на партията през 1948 г., по доклад на Георги Димитров, генерална линия за индустриализация на страната, за коопериране и механизирание на селското стопанство се оказа единствено правилната политика, отговаряща на жизнените интереси на трудещите се в нашата страна.

Успешното изпълнение на тази правилна икономическа политика на партията и правителството доведе до натрупване на значителни финансови и материални резерви в народното стопанство, които бяха необходимата предпоставка за провеждането на редица мероприятия за решително подобряване на материалното и културното благосъстояние на трудещите се.

На основата на тези големи и безспорни успехи във всички области на живота непрекъснато се укрепва и заякчава морално-политическото единство на нашия народ. Българският народ никога не е бил така единен и сплотен, както днес. Работническо-селският съюз, дружбата между земеделци и комунисти — гръбнакът на нашата народнодемократична власт, е гранитната и непоколебима опора на това единство.

Твърдо и уверено поел в своите ръце собствените си съдбини, българският народ под ръководството на народното отечественофронтовско правителство и родната Комунистическа партия смело върви напред по пътя на своето щастие и благоденствие, по пътя на социализма и комунизма. *(Ръкопляскания)*

Българската комунистическа партия и народната ни отечественофронтовска власт не са изпаднали в самодоволство и не считат, че постигнатите досега големи успехи са краен предел. По-нататъшното непрестанно подобряване жизнените условия на народа е постоянна и най-важна грижа на партията и правителството. Но за всички нас трябва да бъде съвършено ясно, че след проведените мероприятия за повишаване на материалното и културното благосъстояние на трудещите се в изпълнение решенията на Шестия конгрес на партията и на Априлския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия от миналата година по-нататъшното повишаване на жизнения уровень на народа зависи единствено от нашата по-добра работа в промишлените предприятия, в трудово-кооперативните земеделски стопанства и във всички звена на стопанския живот. С нашата по-добра работа ние трябва да осигурим по-високопроизводителен труд, по-големи икономии в разходването на материали, по-високо качество и по-ниска себестойност на продукцията. Това означава, че ние трябва да превърнем в още по-високодоходни и рентабилни всички наши предприятия в промишлеността, селското стопанство и останалите отрасли на народното стопанство. Нашите предприятия трябва да произвеждат изобилие от висококачествени и евтини продукти за народа. Само по този начин ние ще можем да увеличаваме богатствата на страната и ръста на националния доход, което е единствената предпоставка за провеждането на нови допълнителни мероприятия за по-нататъшното подобряване на материалното и културното благосъстояние на нашия народ.

Тази проверена от живота правилна икономическа политика на партията и народната власт, която се одобрява от всички трудещи се в нашата страна, ще бъде твърдо и неотклонно провеждана и занаяпред за щастieto и благоденствието на нашия народ. *(Ръкопляскания)*

Няма и не може да се намери друга власт и друга партия в нашата страна освен Българската комунистическа партия и

народната власт, която да е в състояние да осигури такива блестящи успехи в развитието на народното стопанство и културата на страната, в подобряване условията за живот на народа.

С тези наши успехи ние отиваме към предстоящите избори за Трето Народно събрание на 22 декември. Няма съмнение, че трудещите се в нашата страна в огромното си болшинство ще подкрепят тази политика, като гласуват за кандидатите на Отечествения фронт.

Успешното изпълнение на народностопанския план за 1958 г. ще бъде нова голяма победа в изграждането на социализма — светлото бъдеще на нашия народ.

На борба, другари и другарки, за изпълнение и преизпълнение на народностопанския план за 1958 г.! (*Продължителни ръкопляскания*)

Председател Фердинанд Козовски: Думата има докладчикът на законодателната комисия народният представител д-р. Спас Маринов за съдоклад по законопроекта.

Докладчик Спас Маринов: (*От трибуната*) Другари и другарки народни представители! Разработеният от Държавната планова комисия Държавен народностопански план за 1958 г. беше разгледан от партийно-правителствена комисия, след което беше представен на разширен пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия и Министерския съвет, който го утвърди.

Представеният в Народното събрание утвърден проект беше подробно разгледан в три заседания на законодателната комисия. Изслушани бяха многобройни предложения от различни министерства и ведомства.

След обстойно обсъждане на тези предложения законодателната комисия намери за целесъобразно да направи предложение пред Народното събрание за следните промени: (*Чете*)

„По капиталните вложения

1. В чл. 2. Общият обем на лимитните капитални вложения да се увеличи с 32,7 млн. лв., като числото 3999,6 млн. лв. се замени с числото 4032,3 млн. лв.

Във връзка с това да се измени и обемът на лимитните капиталовложения по отрасли, както следва:

2. В чл. 3.

а) средствата за промишлеността да се увеличат с 14,6 млн. лв., като числото 2468,1 млн. лв. се замени с 2482,7 млн. лв.;

б) средствата за електроизграждането да се увеличат с 1,2 млн. лв., като числото 501,4 млн. лв. се замени с 502,6 млн. лв.;

в) средствата за рудодобива, черната и цветната металургия да се увеличат с 6 млн. лв., като числото 365,2 млн. лв. се замени с 371,2 млн. лв.;

г) средствата за леката промишленост да се увеличат с 2,4 млн. лв., като числото 304,7 млн. лв. се замени с 307,1 млн. лв.;

д) средствата за хранителната промишленост да се увеличат с 2 млн. лв., като числото 198,5 млн. лв. се замени с 200,5 млн. лв.

3. В чл. 6. Средствата за културно-битово строителство да се увеличат със 17,6 млн. лв., като числото 446,4 млн. лв. се замени с 464 млн. лв.

Съображения. Увеличенията на капиталовложенията с 32,7 млн. лв. се предлагат от законодателната комисия за осъществяване на следните мероприятия, които комисията намира за неотложни и свързани с по-нататъшното разширяване производствената база на промишлеността и по-пълното удовлетворяване на културно-битовите нужди на трудещите се:

1. С оглед да започне строежът на рудници за добив на оловно-цинкови руди се предлага да бъдат увеличени капиталните вложения с 6 млн. лв., предназначени за рудниците „Маджарево“ и „Северни Родопи“.

2. За възстановяване на разрушените и направа на нови подпорни стени да се предвидят допълнително:

а) за Пловдивски окръг (по течението предимно на реките Марица, Стара река, Чая и др.) — 3 млн. лв.;

б) за гр. Банско за същата цел — 500 000 лв.;

в) за гр. Сандански — 500 000 лв.;

г) за корекцията на река Искър при гр. Самоков — 1,2 млн. лв.

3. За ускоряване строежа на пивоварната фабрика в Коляровград — 2 млн. лв. допълнително, извън предвидените по проекта.

4. За преустройството на един от цеховете в завод „Вибробетон“, за да се увеличи производството на вибробетонни елементи, които заместват недостатъчната у нас дървесина — 1,2 млн. лв.

5. За построяване на нови производствени сгради в дървообработващото предприятие „Острица“ в гр. Смолян — 1,785 млн. лв.

6. За построяване на далекопровод Симитли—Сандански, за да се осигури достатъчна електрическа енергия за помпено напояване в Благоевградски окръг — 1,2 млн. лв.

7. За да се увеличи производството на керемиди с оглед разрасналите се нужди на строителството, се предлага да се увеличат капиталовложенията за обзавеждане на керамичната фабрика в с. Дичин, Търновско, с 800 000 лв. и за керамичните предприятия в Софийски окръг — със 190 000 лв.

8. За доставката на един автобагер, необходим за улесняване на комуналното и жилищното строителство в столицата — 237 000 лв.

9. За подобряване водоснабдяването на гр. Димитрово, за да може да се осигури достатъчно вода за пиене и за индустриални цели и за корекция на река Струма — 1,8 млн. лв.

10. За водоснабдяване на курорта от национално значение в с. Банкя — допълнително 2,5 млн. лв.

11. За разширяване канализацията в гр. Русе — 600 000 лв., и за построяване на канал за отцеждане на замърсени води от предприятието „Нейко Илиев“ в гр. Севлиево — 160 000 лв.

12. За построяване на операционна зала и за допълнително водоснабдяване и канализация на санаториума „Искрец“ — 500 000 лв.

13. За започване строеж на хотел в гр. Русе — 1 млн. лв. и в гр. Бургас — 1,5 млн. лв.

14. За започване строеж на читалище-паметник „Христо Ботев“ в гр. Калофер — 600 000 лв.

15. За започване строеж на училище в гр. Елхово — 500 000 лв.

16. За строеж на пансион към Техникума за машиностроене в гр. Пловдив — 1,5 млн. лв.

17. За строеж на склад за ролна хартия за нуждите на полиграфичната промишленост — 1,4 млн. лв.

18. За да се ускори предаването на новините, да се доставят далекопишещи машини или така наречени телетипи за БТА на стойност 250 000 лв.

19. За построяване склад на „Топливо“ в гр. Търново — 260 000 лв.

20. За обзавеждане на жилищната сграда за дипломатическия корпус — 150 000 лв.

21. За довършване на физкултурната палата в гр. София — 250 000 лв.

22. За осветление на стадиона „Васил Левски“, София, за да се провеждат спортни състезания след работно време — 550 000 лв.

23. За подпомагане строежа на физкултурния стадион в Коларовград, който се строи предимно на стопански начала — 300 000 лв.

24. За увеличаване броя на кабините при морските бани в гр. Варна — 100 000 лв.

25. За доставката на уред за измерване дълбочината на водата (ехалод) — необходим за нуждите на Министерството на транспорта и съобщенията — 14 000 лв.

26. За доставка на един автобус за вътрешноградския транспорт в гр. Плевен — 120 000 лв.

27. За доставка на една лека кола за нуждите на Комитета за приятелство и културни връзки с чужбина — 25 000 лв.

4. В чл. 7 думите „винарски изби за около 28 500 000 литра вино“ да се заменят с думите „винарски изби за около 32 500 000 литра вино“.

Думите „разширение на пивоварната фабрика в Пловдив за 6 000 000 литра пиво“ да се заличат.

Думите „тютюневи складове за 4600 тона тютюн“ да се заменят с думите „тютюневи складове за 4100 тона тютюн“.

Съображения. При утвърждаването на проектоплана от Министерския съвет и Централния комитет на Българската комунистическа партия бе възложено на Държавната планова комисия и министерствата и ведомствата да извършат известни уточнявания и направят размествания на лимитите в рамките на общия обем на капиталните вложения, утвърдени за съответните ведомства. Такова уточняване бе извършено и законодателната комисия счита, че е целесъобразно и предлага да бъдат приети от Народното събрание горните изменения.

По промишлеността

5. В чл. 9 процентът за ръста на общия обем на промишлената продукция да се увеличи с 0,1%, като процентът 11,3% се замени с 11,4%.

6. В първата алинея на чл. 10 думите „се увеличава“ да се заменят с думите „да се увеличи“.

Процентът на ръста на промишлената продукция на Министерството на тежката промишленост от 15,5% да се увеличи на 15,8%, а за Министерството на строежите и строителните материали от 2,1% да се намали на 1,8%.

7. В чл. 11 производството на каменни въглища да се увеличи със 70 000 тона, като числото 11 964 т се замени с 12 034 тона, а количеството на плодовите консерви от 79 870 тона да стане 80 200 тона.

Съображения. При разглеждането на проектоплана законодателната комисия намери, че не е уместно да се намалява добивът на мангановите руди, както се предлага в проекта. Това ще повлече след себе си намаляване на заетостта на работната сила. Поради това законодателната комисия предлага да се предвиди увеличение на добива на манганова руда с 30 000 тона, които да се предоставят за износ.

Освен това законодателната комисия счита, че за по-пълно задоволяване нуждите на транспорта от каменни въглища трябва да се увеличи производството им със 70 000 тона.

С цел да се задоволят нуждите на трудово-кооперативните земеделски стопанства от машини за разпръскване на изкуствени торове и силажиране на фуражите законодателната комисия реши да се увеличи производството на тороразпръсквачките от 62 броя на 300 броя и на силажорезачките от 500 на 1000 броя, които ще бъдат продадени на трудово-кооперативните земеделски стопанства чрез Централния кооперативен съюз.

Всички тези промени обуславят изменението на процента в чл. 9 за ръста на промишлената продукция от 11,3% на 11,4% и на процента за ръста на промишлената продукция на Министерството на тежката промишленост от 15,5% на 15,8%.

Законодателната комисия констатира, че площите за производство на мебели към Министерството на строежите и строителните материали не обезпечават изпълнението на производствената програма, предвидена в проектоплана. Комисията реши да се предложи на Народното събрание да приеме част от производствената програма за мебели да бъде възложена за изпълнение на местната промишленост. Поради това процентът за ръста на производствената програма на Министерството на строежите и строителните материали вместо 2,1% се установява на 1,8%.

Промяната в количеството на плодovите консерви от 79 870 тона на 80 200 тона се налага поради допуснатата техническа грешка.

По стокооборота

8. В чл. 17. Увеличението на продажбата на памучните тъкани вместо с 13,7% да стане с 15,1%, а на вълнените тъкани — вместо с 6,2% да стане със 7,7%.

Съображения. Законодателната комисия счита, че е уместно да се увеличат количествата на вълнените и памучните тъкани за продажба на населението, тъй като се оказаха допълнителни възможности за това.

По производителността на труда и снижение на себестойността

9. В чл. 22 увеличението на производителността на труда общо за промишлеността вместо с 6,8% да стане с 6,7%, в това число за републиканската промишленост вместо с 5,5% за стане с 5,3%.

10. В чл. 23 снижението на себестойността на промишлената продукция вместо с 2,4% да стане с 2,5%.

Съображения. Промените се налагат поради изменение на производствената програма в промишлеността, посочено по-горе.

Освен тези промени, които засягат текстовете на закона, законодателната комисия счита за целесъобразно и предлага на Народното събрание да се съгласи да бъдат включени в отделните раздели на плана още и следните мероприятия:

1. Да се включи за проектиране административна сграда на Българския червен кръст.
2. Да се предвидят в плана средства за оказване научно-техническа помощ на СГНС при строителството на въжена линия на Витоша.
3. Да се увеличи планът за вноса със 100 тона анилинови бои, необходими за нуждите на Министерството на леката промишленост.

Председател на законодателната комисия: Б. Лозанов.

Другарки и другари народни представители! Така подработен, Държавният народностопански план за 1958 г., сравнен с двегодишния план отпреди десет години, гласуван тогава за пръв път от Великото Народно събрание, показва какво небивало и крупно развитие постигна нашата социалистическа икономика. Във всички отрасли на нашето стопанство, култура и техника ние имаме такива учудващи постижения, които ярко се илюстрират от всеки ред, от всяка цифра в представения ни за разглеждане Държавен народностопански план за 1958 г.

Паралелно с това нуждите и исканията на трудещите се все повече растат и по някой път изпреварват възможностите на това бурно развитие. Това е понятно явление при една истинска народна власт, която не познава граници на това развитие. Към такъв нестихващ обществен, стопански и културен подем се развива нашата социалистическа Родина под мъдрото ръководство на Българската комунистическа партия и народната ни отечественофронтовска власт. Ярко доказателство за това представлява и сегашният проектозакон за държавния народностопански план за 1958 г.

От името на законодателната комисия моля той да бъде разгледан и приет с внесените допълнителни предложения.
(Ръкопляскания)

Председател Фердинанд Козовски: 15 минути почивка.

(След почивката)

Председател Фердинанд Козовски: (Звъни) Думата има министърът на тежката промишленост др. Тано Цолов да се изкаже по законопроекта.

Министър Тано Цолов: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! В изнесенния доклад от председателя на Държавната планова комисия др. Руси Христовоз бяха разгледани основните положения на плана за всички отрасли на народното стопанство.

Позволете ми да се спра само на няколко момента от раздела на плана, отнасящи се до тежката промишленост.

I. За капиталовложенията и капиталното строителство в тежката промишленост.

Както през Втората петилетка, така и през 1958 г. голям дял от капиталните вложения е насочен към развитието на електрификацията на страната, каменовъгленото производство, черната и цветната металургия, геоложките проучвания, химическата промишленост и машиностроенето.

Предвидените средства ще дадат възможност да се осигури през 1958 г. завършването и пускането в действие на Медодобивния завод Пирдоп—Златица, разширението на Оловноцинковия завод в Кърджали за оловното производство, втората доменна пещ при Металургичния завод „Ленин“, разширението на Химическия завод „Сталин“, завода за автотракторни резервни части — Коларовград, асфалтовата инсталация в Русе, рудник „Болшевик—изток“, първия етап на рудник „Република — II“, ВЕЦ „Пещера“, последната турбогрупа на ТЕЦ „Република“.

Тези средства ще дадат възможност също така да започне строителството на листопрокатен цех към Металургичния завод „Ленин“, на Машиностроителния завод „Валцаров“ — Плевен, електрозавода в гр. Троян, брикетна фабрика — с. Трояново към „Марица—изток“, флотационни фабрики в с. Лъки, Асеновградско, и в Сгуриград, Врачанско, разширението на Завода за сода „Карл Маркс“, разширение на оловнодобивната фабрика в Курило, рудниците в „Бориева“ и „Конски дол“, възведената линия Стратиев камък — Рудозем, язовира — Кърджали и др.

Не може да не се радва човек, като чете списъка на обектите, които ще се завършат и които ще започнем да строим през 1958 г. Този списък показва, че партията и правителството и напред ще продължат да изграждат нашата родна тежка промишленост — основа за развитието на всички отрасли на народното стопанство.

II. За ръста на продукцията на тежката промишленост през 1958 г.

От представения за обсъждане проектоплан се вижда, че докато общият обем на републиканската, местната и кооперативната промишленост през 1958 г. се предвижда да нарастне с 11,3%, продукцията на тежката промишленост се предвижда да нарастне по обем с 15,8%, или с 4,5% в повече.

Този ръст на продукцията е за машиностроенето 24,5%, за добива на руди за черни метали и черна металургия — 17,2%, за добива на руди за цветни метали и цветна металургия — 12,4%, химическата промишленост — 24,7%, електропромишлеността — 28%.

Седемдесет процента от ръста на продукцията през 1958 г. е предвидено да се получи за сметка на по-доброто използване на наличните производствени мощности, а само 30% — от нови мощности.

При запланиран ръст на производителността на труда за цялата републиканска промишленост 5,6%, на Министерството на тежката промишленост се предвижда 9,2%. При запланирано снижение на себестойността на производството за републиканската промишленост 2,5%, за Министерството на тежката промишленост се предвижда 3,9%.

Докато през настоящата година предприятията на Министерството на тежката промишленост ще дадат около един милиард и сто и двадесет хиляди лева натрупвания от печалба, данък-оборт и амортизационни отчисления, с проектоплан за 1958 г. се предвижда натрупване в размер на един милиард четиристотин седемдесет и девет милиона лева.

Ако хвърлим поглед върху проекта, ще видим, че през 1958 г. ще бъде произведена значително повече продукция в сравнение с настоящата година. Картината е следната:

През 1958 г. народното стопанство и населението ще получат триста и единадесет милиона киловатчаса електроенергия в повече; ще бъдат произведени в повече 10,5 хиляди тона вальцовани черни метали, 206 хиляди тона оловно-цинкови руди, 430 хиляди тона лигнитни въглища, 26,8 хиляди тона концентрати от цветни руди, 36 хиляди тона азотни торове, 80 хиляди тона фосфорни торове, 7,5 хиляди тона син камък, 29,2 хиляди тона чугун, 30,5 хиляди тона стомана, над 5,3 хиляди тона олово, около 35,2 хиляди тона сярна киселина.

Нашето машиностроене и през 1958 г. ще продължи да оказва помощ за по-нататъшното механизирание на селското стопанство, за снабдяване на тежката, леката и хранителната промишленост, строителството и другите отрасли с машини и резервни части, а също така ще увеличи още повече продукцията, предназначена за населението.

Ще бъдат произведени в повече редица машини, които са особено необходими във връзка с интензификацията на нашето кооперирано селско стопанство.

Докато през 1957 г. нашите трудово-кооперативни земеделски стопанства получиха 221 силажорезачки, през следващата година се предвижда да получат 1000 силажорезачки и 300 тороразпръсквачки.

През 1958 г. ще бъдат произведени за селското стопанство голям брой селскостопански машини, като плугове — 2898 броя, редосеялки — 776, вършачки — 71 броя, и много други машини и резервни части.

Машиностроенето и електропромишлеността ще осигурят за страната в повече през 1958 г. 3181 мотора с вътрешно горене, 70 000 акумулатора, 242 струга, 90 тъкачни стана, 21 000 електромотора, 332 силови трансформатора и 900 електрокара.

Нашето население ще получи в повече 27 000 велосипеда, 3420 мотоциклета, 3000 домашни хладилници, 26 000 радио-приемника, 80 000 електромера и редица други изделия и прибори.

Освен това за износ ще бъдат предадени голям брой електромотори, силови трансформатори, 18 000 нов модел телефонни апарати, 5000 броя монофазни електромери и други произведения на нашата електропромишленост, 1300 зърнокомбайна, 300 струга, 550 товарни вагона „гондоли“, 100 бормашини, 70 дърводелски машини, 4 броя 300-тонни баржи, 4 броя бранваhti и 12 броя 1000-тонни баржи.

Другари! Предложеният план за 1958 г. за обсъждане и приемане от Народното събрание е наистина напрегнат, но той е реален план.

Нашата работническа класа възмъжа. Тя натрупа вече богат опит. Нашите инженерно-технически кадри, нашите проектанți и научни работници, нашите стопански кадри израснаха под ръководството и грижите на партията, повишиха своите знания и умение в ръководството на предприятията. Те не един път са давали доказателства за своята преданост и обич към нашата социалистическа Родина, те не един път са доказвали, че не само могат да изпълнят, но и да преизпълнят възложените им от партията и правителството задачи, утвърдените от Народното събрание стопански планове.

Да погледнем резултатите от изпълнението на плана за настоящата година.

Отговаряйки на призива на Централния комитет на Българската комунистическа партия, Министерския съвет и Централния съвет на професионалните съюзи, работниците, инженерите, техниците и служителите от Министерството на тежката промишленост, нашите миньори, машиностроители и химици, геолози и строители, подпомогнати най-активно от партийните, профсъюзните и младежките организации, разгърнаха още повече своите творчески сили и за 10-те месеца на тази година произведоха продукция свръх плана за 288 милиона лева, реализираха свръхпланова икономия от 82 милиона лева и предадоха в касата на държавата 42 милиона лева свръхпланова печалба.

Обсъждайки плана за 1958 г., ние трябва да отчетем пред Народното събрание, че въпреки тези благоприятни резултати, все още в работата на министерството и управленията, на отделни предприятия има сериозни недостатъци. Все още има предприятия, които не изпълняват ритмично своите планове, произвеждат лошокачествена продукция, не използват както се следва механизацията, не водят достатъчно борба за икономия на материали, гориво и енергия, плащат денгуби поради лоша организация на работата.

Нашето внимание през 1958 г. ще бъде насочено още повече към ликвидиране на тези недостатъци, за подобряване на работата.

И не само това. Министерството на тежката промишленост е техническо министерство, а техниката в света върви сега с много големи крачки напред. Начело на тази нова техника стои Съветският съюз, който извършва велики дела в областта на техническия прогрес.

Нашата страна е малка, но независимо от това ние трябва да се развиваме в крак с техническия прогрес, с още по-голяма енергия да внедряваме новостите в науката и техниката във всички отрасли на промишлеността.

Да вземем например нашето машиностроене, дейността на което дава отражение не само върху тежката промишленост, но и върху другите отрасли на народното стопанство. Налице са не малко успехи в машиностроенето, не малко усилия са положени от инженерно-техническите кадри, от конструкторите и технолозите, от колективите на заводите.

Като се използва съветска документация за силови трансформатори, за пръв път у нас бе разработен, конструиран и произведен силов трансформатор от 31 500 киловолтампера — 110 киловата. Наши конструктори от електропромишлеността успяха да внесат чувствително подобрение в досегашната конструкция на електромоторите.

Конструирана и усвоена е центрофуга с непрекъснато действие за обезводняване на морска сол. Конструирана и усвоена е сондажна уредба за сондиране на дълбочина 1200 метра. По чертежи, разработени от наши конструктори и технолози, бяха построени един 250-местен пътнически кораб и два 150-тонни товарни кораба. За пръв път бяха конструирани и усвоени 4 нови вида дизелмотори от 15, 30, 45 и 60 конски сили.

Конструкторите от „Заводпроект“ и Химическия комбинат „Сталин“ участваха в разработването по съветски чертежи на пещ с кипящ слой за производство на сярна киселина, която пуснахме през тази година и производителността на която е около два пъти по-висока в сравнение с другите пещи за сярна киселина.

Но ние не сме доволни от това, което е извършено. Съвсем справедлива е критиката на нашите кооператори и на работниците от машинно-тракторните станции за лошото качество на някои машини и резервни части, справедлива е критиката на населението по отношение качеството на някои електропромишлени изделия.

През 1958 г. нашите инженерно-технически кадри, нашите конструктори и технолози, кадрите от научно-изследователските институти трябва решително да подобрят своята работа, да създадат още по-съвършени машини за отделните отрасли на народното стопанство, да създадат правилна технология и точност в производството, целите колективи на предприятията решително да се борят за подобряване качеството на произведената продукция, да се ликвидира с остатъците от занаятчийския начин на работа. От това колко по-високопроизводителни и качествени машини ще даде машиностроенето, от внедряването на новата техника в останалите отрасли на тежката промишленост ще зависи по-нататъшното повишаване на производителността на труда. В това се крият големи резерви за изпълнението на плана.

Нашата работническа класа съзнава добре, че колкото повече блага бъдат произведени, колкото по-евтина е продукцията, колкото по-разнообразен е асортиментът на стоките и е по-добро тяхното качество, толкова по-големи възможности се разкриват за строителство на нови заводи и предприятия, за повече културно-битови жилищни сгради, толкова по-големи са възможностите за изпълнение историческите решения на Априлския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия за по-нататъшното подобряване на материалното и културното положение на трудещите се у нас.

Позволете ми, другари и другарки, да уверя Народното събрание, че близо 145-хилядната армия на работниците и специалистите от Министерството на тежката промишленост, сплотена здраво около Централния комитет на партията и правителството, е готова да изпълни плана за 1958 г. по всички показатели.

Призовавам всички народни представители да гласуват единодушно за приемането на народностопанския план за 1958 г. — първата година от третата петилетка. (*Ръкопляскания*).

Председател Фердинанд Козовски: Думата има министърът на хранителната промишленост др. Атанас Димитров.

Министър Атанас Димитров: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! В проектозакона по плана за 1958 г. и мотивите към него и особено в доклада на др. Руси Христовов бяха изнесени много данни в абсолютни цифри и

проценти, с които се прави равностетка на развитието на нашето народно стопанство през годините на народната власт, през втората петилетка и 1957 г. и обосновано се очертават линиите на това развитие през 1958 г.

Тези данни неопровержимо доказват крепкостта на нашата социалистическа икономика, благосъстоянието на трудещите се и още по-прекрасните перспективи на нашето развитие за в бъдеще.

От данните се вижда, че обемът на промишлената продукция от 3 943 000 000 лв. през 1939 г. нараства на 16 937 000 000 лева през 1952 г., а в края на тази година достига 29 835 000 000 лева, или едно увеличение спрямо 1939 г. над 7 пъти.

При това и през втората петилетка настойчиво се провеждаше начертаната от V конгрес на партията генерална линия за преимущественото изграждане на тежката промишленост, на производството на средства за производство като основа за развитието на всички останали отрасли на народното стопанство. И ако в началото на втората петилетка се беше очертала известна диспропорция между производството на каменни въглища и електроенергия и нуждите на народното стопанство, това вече е преодоляно, а с плана за 1958 г. се предвижда не само запазване, но и увеличаване на резервите на тези решаващи отрасли.

Крупни са нашите успехи и в областта на селското стопанство, в което безвъзвратно победи кооперативният строй, победи политиката на социалистическото му преустройство. И ако сега се отчита, че общият обем на селскостопанската продукция по съпоставими цени от 11 760 000 000 лв. през 1952 г. е достигнала 13 868 500 000 лв., няма никакво съмнение, че за в бъдеще все по-бързо ще се увеличава селскостопанската продукция. Най-важните и решаващи предпоставки в това отношение са вече окончателно завоювани.

Ежегодно се увеличаваше и производството на стоки за народно потребление. То вървеше в съответствие с постоянно растящите потребности на населението.

Бяха проведени система от мероприятията за повдигане жизненото равнище на трудещите се. Правилността на тези мероприятия се потвърди вече от живота.

За бързото развитие на народното стопанство през втората петилетка говори фактът, че националният доход от 24 602 000 000 лв. през 1952 г. нарасна на 28 002 000 000 лв. през тази година.

В тези резултати е отразена правилната политика на партията, съзнателният и творчески труд на трудещите се, братската помощ на съветските народи, сътрудничеството с народнодемократическите страни.

След тези общи бележки в своето изказване искам да спра по-специално вашето внимание на някои въпроси по състоя-

нието и развитието на леката и хранителната промишленост, предназначението на която е да произвежда промишлени и продоволствени стоки за народно потребление.

Състоянието и развитието на промишлеността, произвеждаща стоки за народно потребление и услуги на населението, съответствуваха и по плана за 1958 г. съответствуват на развитието на общото наше народно стопанство. В това състояние и развитие е отразена политиката на партията за все по-пълното и всеотрасно задоволяване на материалните и културните потребности на населението — задоволяване, което да отговаря на покупателните способности, вкус, традиции, общи и лични желания на трудещите се. Ето защо през годините на народната власт в петилетните и ежегодните планове пред леката и хранително-вкусовата промишленост се поставяха много сериозни и отговорни задачи. Такива са нейните задачи и по плана за 1958 г. Повече, по-качествени, по-разнообразни и евтини стоки за народно потребление — такива бяха изискванията към тази промишленост. Както се отчете, леката и хранителната промишленост успешно изпълняват плана за 1957 г. и вече е осигурено преизпълнението на втората петилетка.

Не ще бъде безинтересно да се приведат някои данни, характеризиращи бурния ръст на развитието на леката и хранително-вкусовата промишленост и оттук условията за по-добро снабдяване на населението със стоки.

Докато през 1939 г. у нас са били произведени всичко 34 100 000 м. памучни тъкани, производството им през 1952 г. нарасна на 105 900 000 м, тази година се очакват вече 151 000 000 м, а с плана за 1958 г. се предвижда да бъдат произведени 162 000 000 м.

Такова е положението и с вълнените и копринените тъкани, обувките и други производства. Така, вълнените тъкани от 5 300 000 м през 1939 г. нарастват на 9 200 000 м през 1952 г., на 13 100 000 м през 1957 г., а по плана за 1958 г. се предвижда да бъдат произведени 13 500 000 м; обувки — от 4 143 000 чифта през 1952 г. тази година ще бъдат произведени 5 025 000, а през 1958 г. трябва да бъдат произведени по плана 5 628 000 чифта.

Аналогична е картината и с производството на продоволствените стоки.

Общо производството на хранително-вкусовата промишленост от републиканско подчинение през 1957 г. в сравнение с 1948 г. се увеличи близо 3 пъти, а с плана за 1958 г. се предвижда да се произведе повече продукция за 4 166 100 000 лв.

До 1939 г. средно годишното производство на захар е било около 22 000 тона или толкова, колкото сега получават нашите селски стопани цвеклопроизводители като премии срещу продаденото на захарните фабрики захарно цвекло. Та-

зи година например селските стопани ще получат премии 23 000 000 кг захар. Сега се произвежда вече близо 6 пъти повече захар. От захарното цвекло реколта 1956 г. бяха произведени 123 500 тона захар, а от тазгодишната реколта се очаква да се произведат не по-малко от 140 000 тона.

Производството на зеленчукови и плодови консерви от 10 400 тона през 1939 г. тази година нарасна на 136 470 тона, а по плана за 1958 г. ще бъдат произведени 167 000 тона.

Подобен ръст показват и данните за другите продоволствени стоки. Така, месото от 49 700 тона през 1939 г. тази година се увеличи на 108 300, а за 1958 г. ще бъдат произведени 111 710 тона; месните произведения от 5100 тона през 1939 г. нарастват тази година на 19 800, а през следващата година ще бъдат произведени 21 500; растителните масла от 34 600 тона през 1939 г. растат на 52 300 тона през 1952, тази година — на 53 000, а през следващата година — на 60 900. Такова е положението и с останалите продоволствени стоки.

Успехите на леката и хранителната промишленост дадоха възможност неотстъпно да се провежда линията на партията за постоянно подобряване снабдяването на населението. Равносметката в това отношение е очебиенца и неопровержима. Ето и някои данни.

През 1952 г. на населението са продадени 38 826 000 м памучни тъкани, през 1957 г. продажбите се увеличават на 73 000 000 м, а по плана за 1958 г. е предвидено да се продадат 83 000 000 м. Такава е картината и с продажбите и консумацията на почти всички промишлени и продоволствени стоки. В това отношение могат да се приведат много данни.

Непрекъснато се увеличава и търговията на кооперативния пазар, която не е включена в тези данни.

Тези цифри говорят за постоянно увеличаващата се покупателна способност на населението, за непрестанния растеж на производството на продоволствени стоки за народно потребление. В тях е претворена политиката на партията за максимални грижи за човека, политика на щастие и благоденствие на трудещите се. Тези цифри вбесяват враговете на нашия народ, карат ги да изпадат в истерически бяс. Те ги заставят много често сами себе си да разобличават. И съвсем не е случайно, че на чужденците, посетили нашата страна по разни поводи, прави впечатление, че народът е облечен и добре нахранен.

С предложения проектоплан за 1958 г. общо производството на стоки за потребление ще нарастне с 11,3%, или през 1958 г. ще бъдат произведени в повече от 1957 г. стоки за 1 702 281 000 лв. Това дава възможност да се осигури необходимият пазарен фонд съобразно нуждите на потребителите, да се отговори на ръста на стокооборота.

Както досега, така и с плана за 1958 г. се предвижда особено голямо напрежение на най-търсените стоки, каквито са прозоречното стъкло — увеличено е 25,3%, домакиинския порцелан — 12,6%, обувките — 14,4%, рибните консерви — 21,3% и т. н.

Не може да има никакво съмнение, че както досега, така и през следващата година работниците, инженерите, техниците и служителите в леката и хранителната промишленост държавнически ще се отнесат и към плана за 1958 г., отговорно, съзнателно и творчески ще се заемат с неговото изпълнение и изпълнение.

Но за всички нас, работещи в отраслите, произвеждащи стоки за народно потребление, трябва да бъде ясно, че основната и най-важна задача, в решаването на която трябва да насочим цялото си внимание, да вложим всичките си сили, знание и умение, е решителното подобряване качеството на стоките, разширяването на техния асортимент, разфасовката и външното им оформление с оглед да се задоволят и най-изискваните вкусове на консуматорите. В това засега са нашите най-сериозни недостатъци, тук е невраличното място и напълно е оправдана критиката на протребителите. По тези показатели е налице известно изоставане от изискванията и нуждите. Законно е искането на нашите трудещи се да получават и повече, и по-хубави платове и готови облекла, обувки, мебели, домашни потреби и други промишлени стоки за народно потребление. Законни са исканията в продоволствените магазини да има и повече, и по-разнообразни, апетитни и привлекателни продоволствени стоки, стоки с високи хранителни и вкусови качества, произведени при безупречни санитарно-хигиенни условия. Много често партията и правителството са обръщали внимание на това, че производството не е и никога не може да бъде самоцел, че то има определено предназначение — да удовлетворява определени нужди било на народното стопанство, било на населението, че то е длъжно винаги да държи сметка и да се ръководи от тези нужди. И с плана за 1958 г. към това се насочва нашето внимание, това е нашата главна задача. Но за съжаление не са рядкост още явленията в много предприятия изпълнението на плана по количество да става за сметка на качеството, обикновено да не се изпълнява планът за най-търсените стоки. Така е например с домакиинските емайлирани съдове, някои видове захарни изделия, рибните консерви и други стоки.

Все още в някои предприятия е налице нежеланието производството да се преустройва и нагажда съобразно търсенето на пазара и потребностите на консуматорите. Това още по-наложително се изисква от нуждите на нашия износ, относителният дял на леката и хранителната промишленост в който е преобладаващ. На тези явления, които са недопустими и от-

рицателни за нашата социалистическа система, трябва да се сложи край. Към това ние трябва да насочим нашите усилия по плана за 1958 г.

Другарки и другари народни представители! От предложението проектоплан за капиталните вложения се вижда, че за леката и хранителната промишленост тази година в сравнение с 1957 г. се определя значително нарастване — 153 022 000 лв. в повече. Това е продиктувано от необходимостта да се ликвидират някои очертаващи се вече тесни места, като памукопреработните и камгарните вретена, копринените станове и редица спомагателни машини за текстилната промишленост, недостатъчните мощности за преработка на редица селскостопански производства, като захарно цвекло, грозде, мляко, хладилници за съхраняване на стоките и пр. Това налага предвидените капиталовложения да бъдат насочени към онези отрасли, където нуждите са най-големи, за да се осигури тяхното най-правилно и целесъобразно използване, да се получи най-голям икономически ефект. Това е наша задача, ние трябва да се заемем и успешно да я решим.

Но заедно с това крайно време е органите на Държавната планова комисия по-сериозно да се отнасят и да се вслушват в предложенията на министерствата и ведомствата и в резултат на съвместната работа своевременно и правилно да се решават някои въпроси на леката и хранителната промишленост. Не може да се счита например за нормално явление, че памукопреработните предприятия през 1958 г. се планира да работят при особен режим, за да произведат предвидените количества памучни прежди. Това не е в интерес нито на народното стопанство от гледна точка на поддържането на машините, нито на тези, които обслужват машините. А това можеше да не се допусне при положение, че налагащите се съкращения в капиталните вложения през втората петилетка, с оглед провеждането на някои мероприятия в изпълнение на решенията на Априлския пленум на Централния комитет на партията, бяха направени съразмерно за всички отрасли, а не главно за сметка на леката и хранителната промишленост, която е получила в по-малко около 679 000 000 лв. от предвиденото. Подобно е положението и с камгарните вретена на вълнената индустрия и с преработката на лена. Все по тези причини за преработката на захарното цвекло от тазгодишната реколта нашите фабрики ще работят около 210 и повече дни. А какви са загубите от това за народното стопанство — тази сметка обикновено не се прави в Държавната планова комисия.

Нужно е и при разработката на Директивата за третия петгодишен план да намерят разрешение редица въпроси на леката и хранителната промишленост с оглед да се осигури както редовното снабдяване на населението с промишлени и про-

доволствени стоки, така и изкупуването и преработката на всички селскостопански суровини, които ежегодно се увеличават и ще се увеличават.

Все във връзка с капиталовложенията трябва да се каже, че те, съпоставени с първите години на втората петилетка, значително са намалени. Това беше необходимо с оглед провеждането на редица мероприятия по повдигане на материалния стимул в селското стопанство, за подобряване положението на трудещите се и особено на ниско платените работници и служители. Но заедно с това ние сме длъжни да си дадем сметка, че не е достатъчен ръстът на националния доход, че този ръст не съответствува на големите наши вътрешни възможности както в промишлеността, така и в селското стопанство, които все още ние не разкриваме и не използваме до край. През следващите години ние трябва да вземем всички необходими мерки за увеличаване на националния доход и по обем, и на глава от населението. Това ще ни позволи да бъде увеличен процентът на социалистическите натрупвания, на средствата за строителство, за по-нататъшното подобряване благосъстоянието на народа. Това изисква нашето главно внимание да бъде насочено особено към такива показатели на плана като производителността на труда и намаляване себестойността на продукцията. Това е пътят за повече и по-евтино производство. Това са показатели, от изпълнението на които ще зависят най-много по-нататъшните темпове на нашето социалистическо строителство за благосъстоянието на народа.

В отговор на писмото на Централния комитет на партията, Министерския съвет и Централния съвет на профсъюзите, в отговор на призивите на челните предприятия, през 1957 г. се завоюваха сериозни успехи по тези показатели. Но тези успехи не бива да ни задоволяват. Не е ликвидирана още съществуващата вредна практика редица предприятия да не изпълняват своите производствени планове и особено производителността на труда и снижението себестойността на продукцията, с което те нанасят сериозни щети на народното стопанство, намаляват икономическия ефект от добре работещите предприятия.

Опитът на социалистическото строителство в Съветския съюз, нашият собствен опит ни учи, че са неизмерими силите и енергията на работническата класа, на трудещите се селяни, на народната интелигенция. Нужно е всички тези сили под ръководството на нашата партия да бъдат впрегнати в успешното изпълнение и преизпълнение на плана за 1958 г.

В проектоплана за 1958 г. вярно е отразена политиката на нашата партия и народната власт за социалистическото изграждане на нашата Родина. С приемането на плана за 1958 г. Второ Народно събрание ще осъществи още един законодателен акт в развитието на нашето народно стопанство. С този

акт и с цялата своя досегашна дейност Второ Народно събрание има сериозен дял за успешното изпълнение на втората петиетка, за укрепването на нашата икономика, за цялото наше обществено-политическо и стопанско развитие.

Предстоящите избори за Трето Народно събрание ще бъдат нова мощна демонстрация на народното отечественофронтовско единство, на сплотеността на трудещите се около Комунистическата партия, на народната воля и енергия за нови още по-блестящи успехи.

Работниците, инженерите, техниците и служителите от леката и хранителната промишленост, както досега, така и за в бъдеще, ще влагат цялата си енергия, знание и опит за изпълнение и преизпълнение на плана за 1958 г. Те знаят, че с това най-добре изпълняват своя дълг към партията и народа, че техните производствени успехи са живо претворение в живота на партийната и правителствената политика — политика на щастие и благоденствие за народа, политика за изграждане на социалистическото ни отечество — Народна република България. (*Ръкопляскания*)

Председател Фердинанд Козовски: Думата за изказване има народният представител Илия Добрев.

Илия Добрев: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! Внесеният за обсъждане от Народното събрание проектозакон за Държавния народностопански план за 1958 г., както и даншите, изнесени в доклада на др. Руси Христозов, са ново потвърждение за правилността на икономическата политика на Българската комунистическа партия и народното ни правителство, политика, която води към все по-голямо развитие на производителните сили в страната, към по-нататъшен всестранен подем в промишлеността, селското стопанство и социалистическата култура, към непрекъснато подобряване на народното благосъстояние — ярък израз на което са историческите решения на Априлския и Септемврийския пленуми на Централния комитет на Българската комунистическа партия и тяхното приложение в живота.

Преизпълнението на плана по промишлената продукция за 1957 г., блестящите успехи на кооперативния строй, гордо манифестирани на Петата републиканска конференция на трудово-кооперативните земеделски стопанства, състояла се в първите дни на месец декември т. г., непрекъснатият възход на нашата социалистическа култура са най-убедително доказателство за правилността на политиката на партията и правителството. Борбата за изпълнение и преизпълнение на плана ще бъде най-близката боева програма за по-нататъшното изграждане на социализма в нашата Родина.

Правилно в плана за 1958 г. се предвижда да се продължи индустриализацията на страната, да се разширява металургичната, рудодобивната, химическата, каемновъглената, леката и други промишлености, да се разширява електрификацията на страната, да се укрепва и разширява социалистическият сектор в селското стопанство, без което е немислимо построяването на социализма в нашата страна.

Основа за развитието и укрепването на индустрията, базата за изграждане на социализма у нас е наличието на наша, родна тежка промишленост. Ето защо предвиденото в проектоплана съотношение между група „А“ и група „Б“ е напълно правилно и целесъобразно.

Нашата промишленост, която се създава при братската помощ на Съветския съюз и страните с народна демокрация, бързо се развива. Тя вече е в състояние в значителна степен да осигурява средства не само за своето по-нататъчно развитие, но и за развитието на селското стопанство, за издигане благосъстоянието на народа.

По проектоплана се предвижда общият обем на промишлената продукция за цялата промишленост по сравними цени да се увеличи с 11,3% спрямо очакваното изпълнение в 1957 г., в това число в републиканската промишленост — с 11,1%, в местната — с 12,1% и в кооперативната промишленост — с 12,7%.

Предвижда се значително да нарастнат основните отрасли на тежката промишленост: електропроизводството — с 13%, черната металургия — със 17,2%, цветната — с 12,9%, машиностроенето и металообработването — с 19,4%, химическата промишленост — с 21,9%. Тази програма, макар и доста напрегната, е реална и ще бъде изпълнена от нашата индустрия. Предвиденото производство на електроенергия и каменни въглища ще бъде достатъчно за задоволяване напълно нуждите на страната.

С проектоплана се предлага значително увеличение на производството на стоки за народно потребление, като се предвиждат и съответни мероприятия за подобряване на качеството и разширяване асортимента им. За местната и кооперативната промишленост се предвижда увеличаване употребата на местни суровини, индустриални и други отпадъци и разширяване на дейността за извършване промишлени услуги на населението.

Другарки и другари! Задачите, които с проектоплана се поставят на нашето селско стопанство, са напълно реални и изпълними. Проведената преди няколко дни републиканска конференция на трудовите кооперативни земеделски стопанства в София, отчитайки етапа на създаване и организационно укрепване на трудово-кооперативните стопанства, манифестира пред цялата наша и международна общественост не само

своите големи стопански успехи — които са немислими при капиталистическите условия — но и своя висок уровень на стопанска и обща култура, обогатеният опит и компетентно ръководство на селското стопанство — които са условия за по-нататъшни и по-големи успехи.

Враговете на българския народ съскат злобно срещу нашите кооперативни стопанства, беснеят срещу новия социалистически път, по който върви нашето село. Но техният вой не ще смути нашите селяни-кооператори. Българското селско стопанство върви от победи към победи. 86,5% от земята в страната и 996 000 стопани са вече обединени в трудово-кооперативните земеделски стопанства у нас, като в зърнените райони процесът на коопериране в основни линии е вече завършен. 220 машинно-тракторни станции, разполагащи с 26 200 трактора, приравнени към 15 конски сили, 4300 комбайна, 4800 вършачки и много още други модерни селскостопански машини обслужват нарасналите нужди на трудово-кооперативните стопанства у нас. Нашите кооперативни стопанства разполагат вече с всички материално-технически условия и изпълнявайки с чест поставените им с проектоплана задачи, ще осигурят още по-големи доходи, още по-високо натурално и парично заплащане на трудовея. Предвиденото по плана напрежение по отделните показатели в плана за селското стопанство, както в областта на производството, така и в областта на изкупуването, е напълно реално и показателите ще бъдат изпълнени.

Предвидените нови капиталовложения в проектоплана за 1958 г. ще гарантират още по-голямо и по-бързо развитие на производителните сили, по-нататъшното задоволяване на материалните нужди на трудеците се у нас.

Другарки и другари народни представители! Наред с големите достижения във всички области на живота в страната, под ръководството на партията не малко успехи завоюва и нашият Варненски окръг.

Освен разширението на производствения капацитет на редица от съществуващите от по-рано предприятия, извисиха се корпусите на много нови, с голяма производствена мощност държавни индустриални предприятия в града и околността му. От дъсчените бараки на някогашната пристанищна работилница няма вече и помен. Усвоявайки съветския опит, нашите корабостроители преминаха от строеж на малки речни кораби с товароподемност до 1000 тона към постройката на средни самоходни товарни и пътнически кораби, каквито са 3000-тонният кораб „Варна“, 250-местният пътнически кораб „Георги Димитров“ и др.

За през 1955 г. влезе в строя такова крупно строителство като Сухия док, плод на нерушимата българо-съветска друж-

ба. Вече над 70 наши и чужди кораби са успешно и качествено ремонтирани от младите кораборемонтчици. Димят вече четвърта година комините на красавец-завод „Карл Маркс“, изправя се и друг великан в Девненската низина — новият циментов завод, с годишно производство 400 000 тона продукция.

Със споменатите строежи и с предстоящите нови Девненската низина и гр. Варна се очертават като важен промишлен център за в бъдеще.

За сравнително кратък период бе извършено огромно строителство в околностите на Варна във връзка с изпълнението на постановлението на Министерския съвет от декември 1955 г. за превръщане на гр. Варна в първокласен международен курорт. В местността „Курорта Варна“ и „Златните пясъци“ се довършва цялото строителство от 21 модерни хотела, едно казино, 6 ресторанта, 2 сладкарници, различни общежития и други необходими съоръжения.

Макар още и не напълно благоустроен, но и в този си вид „Курортът Варна“ привлича все повече и повече чужденци-курортисти, осигурявайки на страната много милиони лева чужда валута. Само през това лято край красивите брегове на Черно море край Варна и околностите му летуваха над 20 000 гости и приятели на нашата страна от народнодемократическите страни и Съветския съюз.

Редица държавностанопански предприятия във Варна, като машиностроителния завод „Васил Коларов“, ДИП „Първи май“, ДИП „Ст. Ив. Пеев“, „Елпром“ и други, години наред изнасят свои произведения на чуждия пазар, осигурявайки на страната необходимата валута.

Общата промишлена продукция в окръга от 949 милиона лева през 1953 г. за четирите години от втората петилетка нарасна на 1671 милиона лева, или в сравняеми цени за периода 1953—1957 г. промишлената продукция нарасна със 76,1%.

Значително нарасна средногодишната производителност на труда на работник за същия период — от 50 000 на 67 000 лв. В същото време расте и заплатата на работниците. Така, от 6927 лв. средно за 1953 г. работната заплата за 1957 г. достигна 8438 лв.

От няколко години списъкът на видовете промишлености в окръга и страната се увеличи с още един — нефтепреработването и нефтодобивът. Само за 9-те месеца от настоящата година са завършени 46 нови сондажи и са произведени и предадени на държавата над 200 тона нефт.

Във Варненски окръг за периода 1953—1955 г. по линията на всички ведомства са инвестирани над 2 100 000 000 лв. за лимитно строителство. Освен за строителството на производствени предприятия, инвестирани са огромни държавни сред-

ства и за постройка на училища, болници, читалищни домове, жилищни строежи и др. За същия период в окръга, главно в гр. Варна, са построени 39 държавни жилищни блока със 772 апартамента. С местни сили и средства през периода на втората петилетка е извършено строителство за над 60 милиона лева в окръга.

В изостаналите в миналото добруджански селища чрез прилагането специално на 236-то министерско постановление в основни линии е завършено благоустрояването на същите. Пословичното добруджанско безводие остана в миналото, станала история. Равнинните площи в Добруджанската степ днес са прошарени от шосета, значителна част от които са асфалтирани, а селищата са осветени от електрическа светлина.

Другарки и другари! Наред с успехите в промишленото развитие на Варненски окръг расте и се развива, бележи непрестанни успехи и селското стопанство. В територията на Варненски окръг се намира плодородната Добруджа, житницата на Народна република България, зърненото производство на която заема важно място в хлебния баланс на страната.

Под ръководството на партията и правителството кооперативните стопанства в окръга бележат все по-големи успехи в своето организационно и стопанско укрепване. Докато през 1952 г. едва 59% от земята и 47% от домакинствата бяха включени в кооперативните стопанства, през годините на втората петилетка тези цифри нараснаха съответно на 89 и 76. В чисто добруджанските околии процесът на кооперирането завърши напълно. 25 машинно-тракторни станции обслужват днес кооперативните стопанства, като извършените полски работи през 1957 г. се равняват на 13 986 925 декара мека оран, докато през 1951 г. тя е била само 6 795 190 декара.

Прилагайки нашироко механизираната обработка на земята и необходимите агротехнически мероприятия в полевъдството, кооперативните стопанства от година на година получават все по-големи добиви. Особени успехи в това отношение имат добруджанските околии. Балчишка околия за 1957 г. получи средно по 222 кг пшеница от декар, Държавното земеделско стопанство — Толбухин, от 1100 декара е получило по 364 кг и др.

Не малки успехи достигнаха трудещите се от окръга и в областта на животновъдството. Непрекъснато расте доходът от продуктивното животновъдство. Докато през 1952 г. млекодаоят общо от кравите в окръга е бил 400 000 литра, през 1957 г. — до 1 октомври — той нарасна на 16 933 412 литра. Приблизително такива са и успехите и от другите видове животни.

В окръга с успех се отглеждат зеленчукопроизводството и редица технически култури, като захарно цвекло, лен, коноп и др. По долината на река Камчия, в територията на Провадийска и Варненска околии се отглежда високодоходната култура тютюн „Виржиния“, коноп и др.

Обработката и отглеждането на техническите култури обаче се извършва напълно примитивно, не е въведена досега никаква механизация в обработката им, вследствие на което себестойността на продукцията от тях е много висока и не се получават добиви, каквито при други условия биха могли да се получат.

В проектоплана не е запланувано и не се предвиждат никакви средства за корекцията на река Камчия, която поради многото чести заливания ежегодно нанася загуби за много милиони лева на народното стопанство и поставя в много тежко положение населението, населяващо Камчийската низина. Поради редовното и ежегодно заливане на долината, от десетки хиляди декара изключително благородна земя не може да се получи пълноценна реколта, а не малко декари и не рядко остават незасети през цялата година, площите се заблатяват, структурата на почвата се разваля.

Аз мисля, другари, че както Държавната планова комисия, така и съответните министерства трябва да включат в списъците си за най-близките задачи и задачата за корекцията на река Камчия и още в третата петилетка то да почне, макар и на етапи. Аз гледах сега допълненията, които прави законодателната комисия — дали няма да намери там място и река Камчия, но за съжаление не е предвидено.

Предлагам също Министерството на земеделието и горите още през 1958 г. в рамките на спуснатия му лимит след известно проучване да осигури минимална техника за обработката на техническите култури, което неминуемо ще намери отражение в увеличение на добирите.

Другарки и другари народни представители! Предложеният законопроект за държавния народностопански план и неговото безусловно изпълнение означава през следващата година нашата страна да направи нова, решителна крачка по пътя на социалистическото развитие; означава неотстъпно провеждане на партийната и правителствената политика, довеждане докрай решенията на VI конгрес и на Априлския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия, за още по-голямо подобряване положението на трудещите се в нашата страна.

Под ръководството на славната Комунистическа партия и развятоото знаме на Отечествения фронт, с активното участие на работниците и инженерно-техническите кадри, механизаторите и трудолюбивите членове на трудово-кооперативните земеделски стопанства от Варненски окръг, трудещите се в ок-

ръга изпълниха и преизпълниха производствените си планове за 1957 г. както в промишлеността, така и в селското стопанство. Няма никакво съмнение, че те със същата готовност и енергия ще се заловят за изпълнение на задачите, които им се поставят с Държавния народностопански план за 1958 г. със съзнанието, че с него се гарантира по-нататъшното изграждане на нашата социалистическа родина. Изпълнението на народностопанския план за 1958 г. ще бъде също важен принос на нашия народ в общата борба на народите за мир и мирно съществуване и за социализъм. Затуй аз ще гласувам за приемането му с направените допълнения от законодателната комисия. (*Ръкопляскания*)

Председател Фердинанд Козовски: Има думата народният представител Коста Данков.

Коста Данков: (*От трибуната*) Другари и другарки народни представители! С голямо внимание изслушахме докладвания от правителството проект на Държавния народностопански план за 1958 г., внесен за разглеждане и утвърждаване от настоящата извънредна сесия на Народното събрание.

Опирайки се на нарасналата в резултат на успешното изпълнение на Втория петгодишен план икономическа мощ на страната, нашето правителство поставя пред народа нови задачи, чието осъществяване ще ни позволи да се придвижим значително напред по пътя на изграждането на социализма. Тези задачи са залегнали в проектоплана за развитие на народното стопанство през идната година.

В цифрите, върху които е изграден проектопланът, е отразена мъдрата политика на партията и правителството за по-нататъшния подем на социалистическата промишленост, селското стопанство и културния живот, за по-нататъшното социалистическо строителство, за благото на народа, за грижите към човека.

Постоянните грижи на партията и правителството произхождат от самата същност на нашата социалистическа държава, в която всички мероприятия водят към една цел — по-добър и по-щастлив живот на трудещите се, на творците на материални блага.

По отношение на селското стопанство в проектоплана за 1958 г., както досега, не малко средства се предвижда да бъдат изразходвани. Тези средства ще спомогнат за по-нататъшното организационно и стопанско укрепване на ТКЗС, за успешно решаване на всички задачи, които постави пред кооператорите, механизаторите и селскостопанските специалисти състоялата се преди няколко дни Пета републиканска конференция на ТКЗС.

Много факти показват, че за развитието на кооперативните стопанства извънредно много помагат големите средства, които всяка година се отделят от държавния бюджет. Само през втората петилетка в селското стопанство, без средствата на трудово-кооперативните стопанства, е имало 2 248 000 000 лв. лимитни капиталовложения, а със средствата на ТКЗС те достигат 5 000 000 000 лв. Освен това за развитието на машинно-тракторните станции са отпуснати от държавата 1 256 000 000 лева лимитни капиталовложения и за укрепване на производствените фондове в ДЗС — към 500 000 000 лв. Средствата за лимитни капиталовложения през последните 5 години в мелниоративното строителство превишават 500 000 000 лв.

В резултат на укрепването на кооперативния строй на село средното годишно производство на селското стопанство за времето от 1953 до 1956 г. включително е с 13,1% по-високо от средното годишно производство през периода 1949—1952 г. включително.

Непрестанните грижи на партията и правителството оказват своето благотворно влияние в развитието на селското стопанство и в Софийски окръг. До 1955 г. селското стопанство в окръга беше кооперирано едва 18% от обработваемата площ, а сега окръгът е коопериран 75,8% от земята и 75,1% от домокинствата.

Увеличава се непрекъснато машинно-тракторният парк в окръга: от 1200 трактора, приравнени към 15 конски сили, през 1957 г. се предвижда да нарастне на 1771 през 1962 г.; от 94 комбайна — на 308 за 1962 г., от 6 агрегата за стрижба на овцете — на 60 през 1962. Предвиждат се доста голям брой и други селскостопански машини.

Внедряването на механизацията при провеждане на основните полски работи — дълбока есенна оран, есенна предсеитбена оран, лятна дълбока оран, есенна сеитба и пролетна оран, жетва и вършитба — ще облекчи значително труда на кооператорите и ще повиши неговата производителност.

С държавни и кооперативни средства непрекъснато расте строителството в ТКЗС. До 1955 г. са построени общо 1440 броя стопански сгради за 63 000 000 лв., а само през последните 2 години са построени 987 сгради за 58 000 000 лв. Предвижда се през 1958 г. да се извършат 580 строежа на обща сума 35 000 000 лв.

Уедряването на селското стопанство, неговото механизирание и все по-широкото прилагане на прогресивната агротехническа наука позволи да се повишат бързо добивите на някои характерни за окръга култури. Така например средният добив на тютюна за окръга от 98 кг през 1954 нарасна през 1955 г. на 122 кг.; на лена от 147 кг през 1954 г. — на 294 кг през 1956 г., а в Самоковска околия, където ленът е една от основ-

ните култури, е нараснал от 201 кг през 1954 г. на 364 кг от декар за 1956 г. Тази година отделни бригади на ТКЗС в селата Ярлово и Говедарци получиха рекорден добив на леп — достигащ до 542 кг на декар. В с. Алино от същата околия ТКЗС е получило от 120 декара по 3080 кг картофи от декар. Повишиха се значително добивите и от останалите селскостопански култури.

Борбата на кооператорите от Софийското поле за получаване на високи добиви от полевъдството и зеленчукопроизводството ще бъде улеснена до голяма степен и от пуснатата през тази година в експлоатация напоителна система на язовир „Сталин“. От укротените води на река „Искър“ ще се напояват през 1958 г. 60 000 декара, а в следващите близки години поливната площ ще надхвърли 300 000 декара.

Овощарството, за което има благоприятни климатични и почвени условия за развитие в нашия окръг, с всяка измината година се разширява и подобрява. Сега след кооперирането не само в известната със своето добро овощарство Кюстендилска околия, но и в редица други околии на окръга се разкриха големи възможности за застъпването на тази високодоходна култура. Овощарството през последните няколко години бележи увеличение. От 30 420 декара през 1955 г. то нарасна на 134 247 декара за 1957 г. в ТКЗС, а общо в окръга на 165 831 декара. Подобриха се грижите за овощията. Само през тази година е изпръскан 17 600 000 кг разтвор при много по-малко количество през миналите години, в резултат на което порасна чувствително добивът на плодове. Само през 1956 г. са изкупени 60 000 000 кг овощия при средно 30 000 000 кг през последните предшестващи години.

В ТКЗС се създават нови комплексни овощни насаждения. Особено се разширяват те в Ботевградска, Ихтиманска и други околии. През 1958 г. ще бъдат засадени 7700 декара, а до 1970 г. ще нараснат на 337 461 декара. Околията в своите перспективни планове предвиждат увеличение с 50% повече от плана на окръга. На наклонени терени, каквито има не малко в окръга, до 1970 г. ще бъдат засадени 78 000 декара овощни градини. Ежегодно нараства броят и на единичните насаждения.

Едновременно с разширяването на площите на овощните насаждения, планинските и подлежащи на постоянна ерозия земи се залесяват. Идущата година ще бъдат залесени и укрепени 200 000 декара такива площи.

Кооператорите в нашия окръг правилно разбират, че един от главните приходоизточници иде от животновъдството и използвайки добрите условия и възможности, се насочват по-решително към подобряване броя на животните в обществе-

ния сектор. Докато през 1953 г. в ТКЗС на окръга е имало 18 700 говеда, през тази година техният брой нарасна на 52 000.

Броят на овцете също се увеличава. По броя на животните на 1000 декара земя окръгът е вече на първо място в страната.

Незадоволителен е обаче броят на свинете и птиците в ТКЗС, която задача стои за разрешение.

Поради това, че продуктивният добитък се освобождава като топлолюбива сила и поради по-добрите грижи, които се полагат при гледането и храненето на кравите в ТКЗС, непрекъснато се увеличава продуктивността им. Така, млеконадоят на фуражна крава в ТКЗС от 930 литра през 1950 г. достига на 1680 литра през 1953 г., а сега се очаква да достигне 1800 литра. Редица ТКЗС, като: Антон, Златица и Душанци, Пирдопско; Лесново, Елинпелинско; Петърч, Сливнишко, получават от фуражна крава по над 3000 литра за годината.

Вниманието на окръга сега е насочено към подобряване породния състав на животните. В това отношение особено много помагат откритите 6 станции за развъдно-подобрителна работа и 3 племенни разсадници, от които една по усъвършенствувана, на софийското кафяво говедо и две по овцевъдството.

Докато през 1951—1952 г. се метизираха много малък брой крави и овце, сега вече ежегодно се метизират по над 25 000 крави и 170 000 овце.

Племенните разсадници са обхванали в своята дейност 40 кравеферми и 16 овцеферми, което спомага за променяне облика на овчите и кравите стада. Непрекъснато расте броят на тънкорунните и полутънкорунните овце в окръга. Планът за 1958 г. предвижда техният брой да достигне общо 87 700 глави, от които за ТКЗС — 71 100 броя.

Кооператорите се убедиха от голямата полза при храненето на селскостопанските животни със силаж. Затова освен с осигуряването на останалия фураж, полагат грижи за залагането и на по-големи количества силаж. Докато през 1952 г. бе приготвен 9100 тона силаж, през тази година са силажирани 135 000 тона или е осигурено за всяка крава близо по 5 тона силаж и за всяка овца-майка по 200 кг за годината.

Досегашните успехи, които отбеляза нашият окръг, са все още далеч от съществуващите възможности. Извършеното социалистическо преустройство на селското стопанство чрез изграждането на ТКЗС, и то главно през последните две години, изисква увеличаване на механизацията, подходяща за нашата обработваема площ.

Въпросът за механизацията на селското стопанство в окръга засега още не е напълно разрешен, което се засилва и от това, че в окръга е концентрирана най-голяма промишленост

и работната ръка в трудово-кооперативните земеделски стопанства постоянно намалява.

Недостатъчната механизация, все още малкият опит на ръководителите в големия брой новоизградени ТКЗС и организационните недостатъци, които допускаме в нашата работа, са причина за ненавременното и некачествено прибиране на земеделските култури. С късното им прибиране нанасяме не малки щети на народното стопанство, какъвто беше случаят тази година с вършитбата, окосяването и извозването на сено, скубането и чукането на лена и др. За предотвратяването на тези загуби, наред с подобряването на общото ръководство и повишаването на държавната и кооперативната дисциплина са необходими за окръга и по-голям брой вършачки, и то пригодени за планински райони, комбайни, мелиоративни машини, редосеялки, сенокосачки и леновършачки.

При разпределяне на средствата от държавния бюджет за нуждите на селското стопанство предлагам да се имат предвид тези основателни искания на нашия окръг.

В осъществяване на плана за разширяване на овощарството през следващите години ще срещнем големи затруднения по снабдяване на околиците с посадъчен материал, понеже досега съществуващите овощни разсадници не са в състояние да задоволят нуждите. Така например до края на третата петилетка са необходими 3 170 000 овощни дървета, а ще се получат 1 170 000 дръвчета; за 2 000 000 овощен посадъчен материал е необходимо да се създадат разсадници от Министерството на земеделието и горите, защото доставеният ни от други окръзи такъв поради измръзване и изсъхване дава голям процент на неприхващане.

За извеждане докрай работата с укрепване на ерозивните площи нужни са по-големи средства и материали за укрепване на предимно поройни места, каквито в окръга има не малко.

Другари и другарки народни представители! Държавният народностопански план за 1958 г. е ново доказателство за неспирния подъем на социалистическата икономика, за увеличаване на народното благосъстояние и разцвета на културата и науката.

Комунисти, сдружени земеделци и безпартийни — всички отечественофронтовци са твърдо убедени, че новият народностопански план ще бъде успешно изпълнен, както и предишните наши планове.

Сплотени здраво под знамето на Отечествения фронт, под ръководството на Българската комунистическа партия, с братската щедра помощ на великия Съветски съюз и сътрудничеството на страните от социалистическата система ще изпълним народностопанския план, ще завоюваме нови още по-големи успехи. Успехите на нашата родина означават тържество на мирния градивен труд за благо на народа, за ща-

стлив и радостен живот. Това е най-силното ни оръжие в икономическото съревнование между двете стопански системи — социалистическата и капиталистическата.

„Няма никакво съмнение — заяви в своето заключително слово др. Тодор Живков пред V републиканска конференция на ТКЗС — че по силата на обективните закономерности на своето развитие победител ще бъде социалистическата система, социалистическото селско стопанство.“

В народностопанските планове са възпътени стремежите на целия наш народ — творец и строител на новото социалистическо общество.

Стопанският план за 1958 г. открива пред всички трудещи се светли перспективи за по-нататъшното увеличаване могъществото и богатствата на отечеството ни. Тези перспективи дават нови сили на трудещите се и от Софийски окръг. Убедени дълбоко в правотата на социалистическото дело, на 22 декември в деня на изборите за Трето Народно събрание те ще покажат още веднаж своята сплотеност около народното правителство и партията и ще гласуват всички с листата на Отечествения фронт.

Одобрявам проектоплана и ще гласувам за неговото утвърждаване. *(Ръкопляскания)*

Председател Фердинанд Козовски: Има думата народната представителка др. Здравка Ковачева.

Здравка Ковачева: *(От трибуната)* Другарки и другари народни представители! На нас, народните представители, предстои да одобрим народностопанския план за 1958 г.

Доклада, който чухме от др. Руси Христовов по този въпрос, аз одобрявам напълно. Той ясно говори за големите грижи на нашата народна власт, които тя полага за повдигане на културното и материалното равнище на нашия трудолюбив народ. Избирателите от моя Гаракричимски район винаги са чувствували тази грижа и от тази трибуна аз ставам изразител на благодарността, която те отправят към Народното събрание и правителството и към Централния комитет на БКП за големите трудови успехи и подобреното материално положение, постигнато от всички кооператори и кооператорки, работници, народна интелигенция, обединени и организирани под знамето на Отечествения фронт.

Много примери биха могли да се приведат тук за повишеното материално и културно равнище на трудещите се от моя избирателен район. Но дастатъчно е да се посочи, че по-рано, когато капиталистите ограбваха труда на населението, макар и тогава да бяхме интензивен лозаро-овощарски и градинарски район, населението изнемогваше, живееше в мизерия и

неграмотност, а всичко отиваше в джоба на капиталистите, които като рак се бяха впили в гърба на трудещите се.

Сега, благодарение на щедрите грижи на народната власт за подобряване поминъка на населението, в нашия район се създадоха хубави, с добра организационна дисциплина и финансово укрепнали ТКЗС. В осемте села на изборителния ми район, включително и пълномощничесвата, не само че в бита на хората навлезе радиото и електричеството, но започнаха с доброволен труд и средства от населението и при минимални помощи от държавата да се строят прекрасни читалищни домове, които се превръщат в центрове на социалистическа култура в селата. Читалища се строят в Куртово Конаре, гара Кричим, Перушица, Устина. Малките села с пълномощничества Ново село и Ямик Груево с доброволни средства построиха пристройки и надстройки на училищата с 3—4 класни стаи, които създават добри условия за учащата се младеж. Това не е направено нито на една десета през всичкото време на буржоазната власт. Тези сили сега се разгъват с голям размах. Те и занапред ще се разширяват и от това има полза не само всеки трудещ се, но и народната власт, която с всеки изминат ден става все по-крепка и по-здрава.

Аз искам да изкажа благодарност към нашето народно правителство за грижите, които положи за подобряване на изкупувателните цени на селскостопанските произведения и по-специално за нашия район, като цените на ябълките, зеленчука, гроздето и др. Изказвам благодарността на кооператорите и на служащите за грижите за пенсиониране и за повишените заплати на ниско платените работници. За всички тези придобивки, които са израз на политиката на народната власт, като политика единствено защитаваща интересите на народа, аз ставам изразител на моите избиратели, като едновременно виждам, че тези грижи са вложени и в новия народностопански план. За неговото изпълнение ще се вдигне всичко честно в Гаракричимския район, а сигурна съм — и в цялата страна, за да се изпълни той не само в срок, но и предсрочно.

Другари и другарки народни представители! За да се разгънат още повече неизчерпаемите сили на нашия трудолюбив народ, за да се подобри още повече поминъкът на населението, във връзка с приемането на новия народностопански план за 1958 г. аз искам да направя и някои предложения, които считам, че заслужават внимание от страна на правителството и отделните министерства, защото, според мен, от тяхното решение сме заинтересувани всички.

Аз считам, че полезно ще бъде да се обърне по-голямо внимание на въпроса за поправка на старите и правене на нови пътища, свързващи отделни села. В нашия район, като силно интензивен, а и индустриален център — гара Кричим напимер има голям автотранспорт с хиляди тонове селскостопанска

продукция, торове, изкуствени и естествени, и други промишлени стоки — всички стоки се извозват главно с камиони, а пътищата са в недобро състояние, особено тези между Куртово Конаре и село Кричим, Устина и Перушица. А между гара Кричим и Голямо Конаре през село Цалапица въобще няма шосе. Знае се при това, че гара Кричим с комбинат „Витамин“ е главният изкупчик на селскостопанската продукция от Голямоконарския район. Ако се направи това шосе, което е около 8—9 километра, пътят на извоза ще се скъси близо с 35 км, защото сега продукцията се вози през гр. Пловдив.

Аз бих предложила въпросът за направата на пътищата да се обсъди, като се даде възможност в строителството да участвуват и самите ТКЗС, които са силно заинтересувани. Това може да стане, като ТКЗС поеме грижата за направата на каменната настилка на шосетата, а с държавна помощ да се дадат машини и асфалт. Това ще спаси много средства както на държавата, така и на ТКЗС. При това аз искам да съобщя, че в нашия район вече има такъв, макар и минимален опит, и той е насърчителен. През 1957 г. по този начин се направи асфалтов път, свързващ пещерското шосе през Злати трап и с. Брестовица, дълъг около 10 км. На него работиха задружно членовете на Отечествения фронт, кооператори, комунисти и земеделци, младежи и цялото население. Когато пътят се завърши, това бе голям празник за тези села. Затова считам, че този въпрос заслужава внимание и разрешение.

За района на гара Кричим и специално за гара Кричим, където има големи индустриални предприятия, които изкупуват и преработват селскостопанската продукция на ТКЗС, движението се затормозва поради липса на надлез на железопътната линия и поради силното движение на железопътния транспорт. Постоянно стоят по много коли от двете страни на жп. линия, натоварени с грозде, домати, ябълки, които се развалят и изискват бърз транспорт и преработка.

Смятам, че е необходимо за улеснение на този бърз трафик на гара Кричим да се направи мост или подлез под земята, който да пресича жп. линия. Това ще спести много средства и денгуби на автомобилния транспорт и ще улесни изпълнението на плановете както на ТКЗС, така и на индустриалните предприятия.

Във връзка с по-правилното съхранение главно на гроздовата продукция считам, че е необходимо да се разреши направата на винарска изба на гара Кричим, която да е в състояние да побере продукцията от вино и ракия от ТКЗС. Сега съществуващият „Винпром“ в този район съвсем не е достатъчен както със съоръженията, така и с помещенията, които има.

За интензивните райони правителството прие постановление, с което се разреши въпросът за снабдяването на населението с хляб. Имам предвид кооператорите от тези села, които не произвеждат жито. Но и досега не е направено много от Министерството на търговията за придвижване на необходимото количество брашно за задоволяване нуждите на населението. Ако това се уреди в най-скоро време, ще може да се спре с разните търговски пътища на ТКЗС, които се занимават със закупуване на жито в много случаи от далечни райони, което отнема средства и сили на ТКЗС, които биха насочили в друга, много по-полезна работа.

Ето тези важни въпроси аз исках да повдигна. Според мен те заслужават внимание и проучване и ако се разрешат, би било много добре.

Аз одобрявам напълно предложения проект за народностопанския план за 1958 г. и ще гласувам за неговото приемане. (*Ръкопляскания*)

Председател Фердинанд Козовски: Има думата народният представител Евгени Трайков.

Евгени Трайков: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! На настоящата извънредна сесия на Народното събрание е поставен за разглеждане много важен въпрос, свързан с по-нататъшното развитие на нашата страна, а именно въпросът за народностопанския план за 1958 г. — първата година на третата наша петилетка.

Трудещите се от Ломска околия винаги са приемали с одобрение гласуваните от Народното събрание народностопански планове и са давали своя принос за превръщането им в живо дело. Под грижите на народната власт икономиката и културата на Ломска околия се развиват с ускорен темп.

Мероприятията на партията и правителството, проведени след Априлския пленум на Централния комитет на Българската комунистическа партия, свидетелствуват за огромните грижи, които се полагат за повишаване на материалното и културното положение на трудещите се. Особено благоприятно те се отразиха в нашата околия, която е селскостопанска по своя характер. Тези мероприятия помогнаха на трудовите хора от Ломския край да постигнат в кратък срок особено големи успехи в борбата за рязък подем в селското стопанство, за увеличаването и поевтиняването на селскостопанската продукция, за създаването на изобилие от селскостопански произведения.

В резултат от провеждането на тези мероприятия през последните две-три години трудово-кооперативните земеделски

стопанства в околията значително увеличиха своите доходи и на тая основа се повиши материалното благосъстояние на кооператорите.

За постигнатите в Ломска околия успехи в това отношение най-добре свидетелствуват следните данни:

До 1946 г. в околията е имало 20 237 частни земеделски стопанства, които са стопанисвали 177 339 парчета земя. Сега картината е коренно изменена. В кооперативните стопанства са обединени почти 100% от селските домакинства. Механизацията на производствените процеси още през миналата 1956 г. надхвърляше 80%, а някои от селскостопанските работи в ТКЗС са механизирани 100%. Подобри се ръководството и организацията на труда в кооперативните стопанства. Благодарение на това добивите в стопанствата с всяка измината година се повишават. Тая година добивите от почти всички култури надвишават миналогодишните добиви.

Бързо се развива животновъдството, особено през последните две-три години, което е един от основните източници за повишаване паричните доходи на ТКЗС. Фактите показват, че продуктивността на животните значително се увеличи. Ако през 1954 г. средният млеконадой на фуражна крава е бил 980 литра, през 1956 г. се е увеличил на 1495 литра, а за тая година ние очакваме да надвиши 2000 литра.

През 1954 г. от свинефермите стопанствата са получили 3 160 000 лв., през 1956 г. доходите са се увеличили повече от два пъти, а за тая година се очаква да се получат 14 500 000 лв., или близо пет пъти повече в сравнение с онова, което е получено от свинефермите през 1954 г.

Досега нашата околия е издържала държавната доставка свинско месо, като са предадени на държавата 655 тона свинско месо, 1079 тона — предадени за обмяна срещу задължителна държавна доставка на царевица и ечемик и 585 тона — продадени на свободни цени. Или досега ТКЗС в околията са предали на държавата над 2300 тона свинско месо без това, което е предадено от държавното земеделско стопанство.

При следващата година доходите от свинефермите ще бъдат увеличени значително повече в сравнение с тая година.

Общите доходи от животновъдството през тая година ще се увеличат близо три пъти повече в сравнение с 1954 г.

Значително се увеличиха доходите на ТКЗС от зеленчукопроизводството и трайните насаждения.

Ние очакваме тази година общите доходи на кооператорите да надхвърлят 95 000 000 лв. срещу 51 000 000 лв. през 1954 г., което представлява близо два пъти повече в сравнение с това, което кооператорите са получили през 1954 г.

Извършеното досега представлява голяма крачка напред в нашето развитие. Но постигнатите успехи съвсем не могат да ни задоволят. Те не отговарят на ръста и възможностите на нашите стопанства.

Ето защо разработеният перспективен план предвижда бързо развитие на животновъдството — сериозно да нарастне броят на продуктивните животни и да се увеличи продукцията от тях. До 1960 г. средният млеконадой на фуражна крава да се увеличи над 3000 литра, да бъде добито 6000 тона свинско месо, над 20 000 000 яйца, повече вълна и пр.

На второ място предвижда се да се разширят площите за трайните насаждения, които до края на 1960 г. да заемат около 100% от обработваемата земя.

Голямо значение за селското стопанство в нашата околия ще има насоката, която партията и правителството дадоха за по-широко развитие на онези отрасли, като лозарството, овощарството и зеленчукопроизводството, за които в нашата страна и в околията има благоприятни почвени и климатични условия.

Изпълнявайки набелязания перспективен план за увеличаване на добивите от всички култури, за развитието на животновъдството и програмата за трайните насаждения, ние смеятаме през следващите една-две години да увеличим общата стойност на трудодея над 20 лв.

Трудещите се от Ломска околия, поели верния път на ТКЗС, посочен от Българската комунистическа партия, твърдо вървят напред, преодолявайки срещнатите трудности, към още по-големи успехи в селското стопанство.

Тези успехи без съмнение щяха да бъдат още по-големи, ако в ръководството на селското стопанство не бяха допуснати от наша страна редица слабости. Тия слабости ние ще преодоляваме и системно ще осигуряваме все по-висококвалифицирано ръководство на ТКЗС в нашата околия. Но това е само едната страна на въпроса. Другата страна се заключава в това, че тези успехи щяха да бъдат още по-големи, ако в Ломска околия своевременно бяха разрешени някои особено жизнени проблеми.

Именно на тези проблеми искам да се спра.

На първо място стои въпросът за електрификацията на Ломска околия. Това е един от най-сериозните въпроси за нашата околия. В това отношение ние значително изоставаме в сравнение с онова, което е направено в цялата страна. Досега само 35% от населението в околията се ползува от облагите на електрификацията. Наистина в сравнение с предишните години напоследък електрификацията в околията се извършва по-ускорено, особено от миналата година, когато населението участва с повече средства и труд, необходими за строител-

ството. Трябва да се каже обаче, че при запазването на досегашния темп на работа за окончателната електрификация на околията ще са необходими най-малко още 5—6 години, тъй като през тая година са електрифицирани едва 6 села, а остават неелектрифицирани още 31 село. Докато по своята относителна тежест в икономиката на окръга Ломска околия е на едно от първите места, тя е на последно място в електрификацията, което съвсем не отговаря на нейните нараснали нужди.

Ние смятаме, че ще бъде необходимо за Врачански окръг да се предвидят повече средства, за да може да се ускори електрификацията и на нашата околия, с оглед на това тя да бъде завършена за една-две години. Въпреки че в набираването на средства се срещат трудности, трудещите се от Ломска околия изиявяват с готовност желание да внесат необходимите суми и да участвуват с труд, за да могат да ползуват тая така необходима културна придобивка, още повече, че електричеството ще може нашироко да се ползува в селското стопанство и особено в животновъдството.

Друг важен въпрос, който от дълго време чака разрешение при нас, е въпросът за пътищата. Пътищата в Ломска околия, които са повече от 350 км, са в много лошо състояние. Тяхната поправка и поддържане се затруднява особено от това, че нашата околия е лишена от каменни кариери, поради което превозът на камъка оскъпява много поправката им. Отпусканите досега средства за поправката на пътищата са съвсем недостатъчни. От 9 септември до тая година са изразходвани всичко 17 542 000 лв. и с доброволен труд — 4 413 000 лв. С тия средства е направена настилка с трошен камък и баластра на 146 км и 13 км паваж, или на всяка година се падат 11 км поправени пътища. Ако ние вървим с досегашния темп, това ще рече, че за поправката на всички пътища в околията ще са ни необходими още около 15 години, при положение, че направените досега пътища ще си останат здрави. Лошото обаче е това, че там, където е извършена поправка и са давани вече средства, само след две-три години състоянието на този път става такова, каквото е било до неговата поправка. За отбелязване е, че на някои околии, които разполагат с достатъчно камък, се отпускат средства и се извършва асфалтиране на шосета, докато при нас, въпреки че ще бъде икономически поизгодно, това не се прави.

Това налага да се обърне по-сериозно внимание на този въпрос. За нас той е много важен. Не само от гледна точка на това, че се затормозва превозът, че се дават държавни средства без особена полза, че се губят огромни средства от бързото износване на моторните превозни средства, но тоя въпрос е свързан и с елементарните културно-битови нужди на населението. Не са редки случаите да се спират превозни пътни-

чески коли на УАТ по някои линии заради лошото състояние на пътищата. Хората са лишени особено зимно време от навременен превоз и това създава недоволство сред тях.

Транспортът в нашата околия е много оживен. Само ТКЗС притежават над 130 товарни моторни коли. Поради лошото състояние на пътищата те бързо се амортизират. Мога да кажа, че повечето от ТКЗС, УАТ и другите предприятия правят преразход за ремонта на колите. Ако се направи една сметка и се види колко много се скъсява животът на колите и колко много средства се изразходват за тяхното поддържане, ще се види, че ние губим много повече, като държим пътищата в такава състояние.

Ние считаме, че би могло да ни се помогне в това отношение, като за околията се предвидят повече средства за трайна настилка на пътищата и особено на главните пътища: 1. Лом — Вълчедръм — Горна Гнойница — Оряхово — Бяла Слатина; 2. Лом — Белоградчик; 3. Лом — София; 4. Лом — Видин; 5. Лом — Цибър — Козлодуй — Оряхово.

Друг въпрос, на който искам да се спра, е въпросът за корекцията на р. Лом. Почти ежегодно при пролетното пълноводие реката излиза от коритото си и нанася много големи поражения. По този начин всяка година се застрашва значителна част от населението в града. Освен това по поречието на реката са заложени над 40% от зеленчуковите градини в околията, над 20% от овощните градини, над 75% от тютюневите площи, стопанските дворове на няколко ТКЗС и пр. При наводнение реката образува разливища, засипва с пясък и прави неизползувани около 10—12 хиляди декара земя.

При наводнението през 1956 г. бяха унищожени 3330 дк обработваеми земи. Наводнението нанесе щети на приблизителна стойност 3 564 000 лв. Само загубите на ДЗС са изчислени на 163 000 лв. В това число не влизат средствата, изразходвани за поправка на мостове и пътища, на прекъснатата жп. линия и пр. През 1954 г. само „Зърнени храни“ заплати за евакуация на храни повече от 360 000 лв., „Текстилни влакна“ — около 45 000 лв. и др.

Корекцията на р. Лом е важна стопанска проблема за околията, свързана преди всичко с подема на селското стопанство — запазване на съществуващите поливни площи по поречието на реката и разширяване на тези площи с оглед на превръщането на поречието в интензивен район на околията; на второ място — за запазването на града от наводнение и болести и за подреждането на неговата индустриална зона.

Аз мога да уверя народното правителство, че трудещите се от Ломска околия ще се отзоват с ентузиазъм на това голямо за околията дело.

На четвърто място — въпросът за проучването и разработването на Ломския каменовъглен басейн. Въпреки че понастоящем в околията работи геоложка проучвателна бригада с три сонди, ние считаме, че проучвателните работи биха могли да се ускорт с оглед на това в рамките на народностопанския план да почне и неговата разработка. От разработването на каменовъгления басейн ще имат голяма полза не само Ломска околия и Врачански окръг, а и по-голямата част от Северна България, който район на страната е лишен от собствени въглища, необходими както за промишлеността, така и за населението. Така че въпросът за разработването на каменовъгления басейн в нашия край има не само местно, а и национално значение.

И на края, другари и другарки народни представители, аз искам да поставя още едно скромно искане. Известно е, че преди две години се чествува 100-годишнината на читалищата. Ломското читалище е едно от най-старите в страната. Ние имаме стара сграда, която е строена още през 1906 г. По указание на Върховния читалищен съвет беше ни поставен въпросът да я преустроим, като ни бяха отпуснати известни суми. Сумите обаче се оказаха недостатъчни да се преустрои читалището и миналата година трябваше да ни се отпуснат 450 000 лв. На нас ни се дадоха обаче само 200 000 лв., необходими са още 250 000 лв. Аз моля да бъдат предвидени тези 250 000 лв., за да се завърши окончателно ломската читалищна сграда.

Аз съм дълбоко убеден, другари и другарки народни представители, че на повдигнатите въпроси ще се обърне сериозно внимание и в рамките на възможностите ще се направи необходимото.

Ние много добре разбираме нуждите не само на нашата околия, а и на цялата страна, но за Ломска околия това са въпроси, които от дълго време чакат своето разрешение и имат огромно икономическо значение както за Ломска околия, така и за целия Врачански окръг.

Трудещите се от Ломска околия, които неизменно са давали и ще дават своя принос за социалистическото изграждане на Родината, се отнасят с огромна обич и вяра към Българската комунистическа партия и народното правителство. Те са подкрепяли и ще подкрепят и занапред неговата последователна политика на мир и мирно сътрудничество между народите, на безгранична вяност към единното семейство на социалистическите страни начело с великия Съветски съюз, политика на братска дружба със съветските народи. Те ще се явят в изборите на 22 декември и ще дадат единодушно своя глас за кандидатите на Отечествения фронт.

Народностопанският план за 1958 г., който ще осигури понататъшен подем на нашата страна, е за нас закон и ние ще положим всички сили за неговото изпълнение и преизпълнение.

Ето защо аз ще гласувам за неговото приемане. (*Ръкопляскания*)

Председател Фердинанд Козовски: Другари и другарки народни представители! Бюрото предлага с това днешната работа на Народното събрание да приключи, следващото заседание да започне утре, 11 декември, точно в 9 часа. Има ли противно мнение? — Няма.

Които са съгласни с това предложение, моля, да гласуват. Приема се.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато в 19 ч. 5 м.)

Председател: **Ф. Козовски**

Секретари: { **Н. Гаврилова**
В. Димитров

Парламентарен стенограф: **Ст. Христов**